

PREMOGOVNIK

V E L E N J E

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

Čakajo nas novi razvojni izzivi

stran 4

Za dobre ideje meje niso pomembne

stran 8

Varno in zdravo delo za kakovost življenja

stran 18

Nova obleka Stare elektrarne Velenje

stran 28

Oktober 2008

9

številka

Izhaja od leta 1953

55 LET

Za dobre ideje meje niso pomembne

stran 8

Videoprenos iz jame na površino

stran 13

Za varno in zdravo delo

stran 16

Nova obleka Stare elektrarne Velenje

stran 30

VSEBINA

4 | Čakajo nas novi razvojni izzivi

7 | Zahtevne razmere v jami

8 | Za dobre ideje meje niso pomembne

12 | Varčevanje vedno in povsod

13 | Prvi videoprenos iz jame na površino

14 | Priprava na to, kar nas čaka

15 | Obiska v Črni Gori

16 | Varno in zdravo delo za kakovost življenja

18 | Požar na dizelski črpalki ukročen

20 | Pridobivanje sredstev za sofinanciranje projektov

21 | Šola poslovnih znanj Premogovnika Velenje

22 | Nove možnosti in priložnosti

24 | Spoznali smo delovno okolje rudarjev

26 | Na obisku: Sandi Osetič

28 | Nova obleka Stare elektrarne Velenje

30 | Velenjska odkopna metoda v Makedoniji

32 | »Na zdravje« z vodo iz Velenjskega jezera

33 | Naše roke so bile posode

34 | Izumiteljsko delo Josefa Resslera

35 | Vabljeni k vpisu godbeniškega abonmaja

36 | Rudarski oktet na gostovanju v Franciji

38 | Rudi Strmčnik še kuha oglje

40 | Zdravje: Preobremenjenost

ODLOČNEJE NA TRG

V Skupini Premogovnik Velenje se sedaj že oziramo v leto 2009 in načrtujemo. Izhodišča so ocena poslovanja do konca leta, razmere in priložnosti na trgu.

S kratko slovesnostjo ob 80-letnici Stare elektrarne Velenje smo v tem mesecu predstavili projekt njene revitalizacije in s tem simbolno prešli v drugo fazo projekta, ki se ji reče realizacija. Objekt bo z obnovo pridobil idealne razmere za izvajanje pedagoške in raziskovalne dejavnosti s področja energetike in alternativnih virov energije, istočasno pa v Šaleški dolini zagotovil vsaj nekaj deset visoko strokovnih delovnih mest. Ob tem je projekt vzorčen primer možnosti, ki jih prinaša sodelovanje gospodarstva, lokalne skupnosti in pedagoško-znanstvene sfere.

Tudi sicer je pred družbo PV Invest investicijsko izredno pestro obdobje. Izgradnja Centra za varstvo odraslih v Topolšici, preureditev samskega doma v Velenju, stanovanjski kompleks v Mozirju, posodobitev nastanitvenih kapacitet in infrastrukture na Golteh so samo glavne investicije, ki jim bo v naslednjem letu in v tem srednjeročnem obdobju namenjena pozornost. Veliko bo tudi drugih, manjših, pa vendar pomembnih projektov.

Inženiring dejavnosti morajo, ob dejavnostih, ki so jih ob ustanovitvi prenesle iz matične družbe, odkrivati tudi nove možnosti in postopno širiti svojo prepoznavnost tudi na trgu zunaj Skupine Premogovnik Velenje. Doseči želimo cilj, da se prihodki teh storitev v petih letih povečajo za 30 odstotkov, kar pa bo mogoče doseči le z odločnejšim tržnim pristopom k zunanjim trgov.

Temu cilju sledi tudi družba PV Invest kot celota. Povečevanje prihodka je temeljna orientacija, vendar pa ne le na račun prodaje nepremičnin, temveč preoblikovanja prihodkov iz tega naslova v nove programe, s kvalitetnimi delovnimi mesti, ki bodo v nadaljevanju sposobna lastne reprodukcije in nadgradnje.

Družba je leto 2008 pričela z 21 zaposlenimi, konec leta nas bo 35, ob koncu srednjeročnega obdobja pa naj bi vsi projekti zagotavljali delo vsaj 41 zaposlenim. Čaka nas trdo delo, konkurenca je vse večja in agresivnejša, veliko bo tudi dejavnikov, na katere ne bomo imeli neposrednega vpliva.

Sicer pa me dosedanja rast podjetja in vse priložnosti, ki jih že danes zaznavamo v okolju, navdajajo z zaupanjem v realnost naših ciljev in s ponosom gledam na doseženo v tem kratkem obdobju delovanja družbe.

Drago Potočnik, direktor PV Invest

Časopis Premogovnika Velenje
in povezanih družb,
oktober 2008, številka 9

IZDAJATELJ

Premogovnik Velenje

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:
Diana Janežič
Novinarka in lektorica:
Dragica Marinšek
Naslov: Uredništvo Rudarja,
Partizanska 78, 3320 Velenje,
tel. 03/899-63-96, fax.
03/5869-131
e-pošta: diana.janezic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR

Tadeja Mravljak Jegrišnik, predsednica, Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica, Dragica Marinšek, lektorica, Ivo Hans Avberšek, oblikovalec, Pavel Skornšek, Proizvodnja, Branko Mlinšek, svet delavcev, Tomo Lipnik, sindikat, Helena Šumah, HTZ IP

OBLIKOVANJE

Ivo Hans Avberšek,
Studio HTZ IP, d. o. o., Velenje
e-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

TRŽENJE OGLASOV

Studio HTZ IP, d. o. o., Velenje
kontakt: David Koren,
tel. 03/5871-774, GSM
051-301-634,
e-pošta: david.koren@rlv.si;

TISK

Eurograf, d. o. o., Velenje

NAKLADA

4000 izvodov
Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in člani Kluba upokojencev Premogovnika Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Poštnina plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Na odkopu v jami Mramor,
foto Diana Janežič

ČAKAJO NAS NOVI RAZVOJNI IZZIVI

Konec avgusta lani je direktor Premogovnika Velenje postal dr. Milan Medved. Kako je doživel in kako vidi preteklo leto, je zadovoljen z doseženim, je uresničil svoje načrte, kaj načrtuje? Le nekaj vprašanj zanj ob letu.

Rudar: »Kakšni so vaši občutki po letu dni vodenja Premogovnika Velenje, tudi glede na vaša pričakovanja? Katere cilje ste dosegli, katere načrte izpolnili?«

Dr. Medved: »Eno leto je hitro minilo in tudi veliko stvari smo v tem času naredili. Ocenjujem, da je bilo leto zelo dinamično in uspešno. V Premogovnik Velenje sem prišel v času, ko je že bilo treba zaključevati poslovno leto in z dodatno prodajo 1.000 TJ energije smo ga uspeli zaključiti pozitivno.

Še bolj sem bil vesel, da so vsa naša hčerinska podjetja končala poslovanje pozitivno, nekatera celo z lepim dobičkom.

V letu 2008 je bilo na začetku največ težav s sprejemanjem poslovnega načrta in s podpisom pogodb s HSE za prodajo premoga v TE Šoštanj. Zelo smo se angažirali, da bi poslovne načrte sprejemali čim prej, a to se je zgodilo šele konec marca. To ni dobro in tudi za leto 2009 se že dogovarjamo s HSE, da bi bili poslovni načrti družb sprejeti še v decembru letos. To je nujno, saj realizacija poslovnega leta se začne 1. januarja.«

Rudar: »V letu dni ste zelo pospešili dogajanje v podjetju, zastavili veliko novih nalog. Tudi glede razvoja jame in racionalizacije odkopavanja premoga. Kateri so najpomembnejši projekti?«

Dr. Medved: »Pri razvoju odkopavanja v premogovniku nas čaka nekaj izzivov. Eden najpomembnejših projektov, ki smo ga intenzivno zastavili tudi v sodelovanju z ljubljansko Fakulteto za geotehnologijo in rudarstvo, je modernizacija del na pripravi deloviščih.

Dr. Milan Medved: »Poskrbeti moramo, da bomo delovna mesta ustvarjali v drugih dejavnostih, in to delovna mesta z večjo dodano vrednostjo.«

Na tem področju smo v tehnološkem smislu nekoliko zaostali. Razlog za to je v tem, da testiranja različne opreme niso dala dobrih rezultatov. Pri projektu delajo najboljši sodelavci, projekt smo celovito presvetlili in se ga lotili organizacijsko in tehnološko. Napovedi so sedaj dobre. V kratkem bomo dokupili nekaj opreme, ki bo predvsem omogočila hitrejše, lažje in bolj učinkovito nakladanje premoga, izdelavo jamskih prostorov in izboljšavo celotnega transportnega sistema.

Razmišljanja o novem jašku, ki naj bi se imenoval NOP 2 in bo stal znotraj območja Premogovnika Velenje ob zahodni deponiji premoga, smo zelo pospešili. Velenjski premogovnik je bil v preteklosti razprostranjen pod precejšnjim delom Šaleške doline. Temu primerno je bil zasnovan tudi

odvoz premoga, tako v jami kot na površini. Sedaj ni več jame Škale in KTU področja, celotno področje odkopavanja pa se je osredotočilo na jamo Pesje ter severno in južno krilo jame Preloge, kakor bo tudi ostalo. Celotni odvoz premoga je skoncetriran na ožjem predelu, ki se nahaja 400 metrov pod sedanjo deponijo premoga. Sedaj premog s sistemom transportnih trakov po jami vozimo do Velenja in nato na površini skozi Pesje nazaj na deponijo oziroma v Šoštanj.

Če bi imeli v neposredni bližini deponije izvozni jašek, globine okoli 400 metrov, s skipi namesto transportnih trakov, bi to v precejšnji meri skrajšalo transportne razdalje. Drugi vidiki te racionalizacije so manjše število objektov, manjše število zaposlenih pri transportu, manj

vzdrževanja ...

Prav tako velik prihranek stroškov pri izdelavi jamskih prog in drugih del, ki jih je treba opraviti pred začetkom delovanja odkopa, pomeni daljšanje odkopov; prvi tak poskus imamo sedaj na odkopu G2/B. To je velik razvojni korak.«

Rudar: »Premog bomo v Šaleški dolini odkopavali še do leta 2040. Vloga, cena premoga v Evropi raste, tu pa so tudi priložnosti za prodajo našega znanja izven domovine.«

Dr. Medved: »Več kot deset let je, odkar smo zakorakali v države JV Evrope in začeli iskati tržišča za prodajo naših znanj. Enega od teh projektov smo sedaj uresničili; 25. septembra smo uradno pričeli z odkopavanjem v rudniku Mramor v Tuzli. V Tuzli imajo tudi površinske kope premoga, vendar veliko stavijo na podzemno pridobivanje, ker je ta premog kvalitetnejši.

Bosanski rudarji so me presenetili z žarom, s katerim so spremljali ta projekt, kako so jih razveselili prvi uspehi in kako so pripravili slovesnost ob začetku delovanja odkopa. Nanjo so prišli predsednik vlade Federacije BiH, minister za energetiko, rudarstvo in industrijo ter domala vsi direktorji rudarskih in energetskih podjetij.

Realizacija projekta dobro poteka. V poskusnem obratovanju je po pogodbi treba dnevno zagotavljati 1.050 ton premoga. Sodelavci me obveščajo, da je bila ta količina večkrat presežena; v soboto, 11. oktobra, so, na primer, pridobili kar 2.100 ton in imeli 7 metrov dnevnega napredka, kar je za ta, 60-metrski odkop, velik napredek.

Ravno danes (23. oktobra, op.p.) je že bil izpolnjen pogodbeno dogovorjeni plan proizvodnje.

S kolegi iz Rudnikov Kreka se že dogovarjamo o opremljanju še enega takšnega odkopa. Nekaj želez v ognju pa imamo tudi v sosednjih premogovnikih v Brezi in Kaknju.

Prav tako vidim priložnosti v srbskih premogovnikih. Tudi v Srbiji so se odločili, da bodo od osmih sedaj delujočih jamskih kopov vsaj tri modernizirali. Sodeloval sem na nekaterih konferencah o energetiki v teh državah, obiskal odgovorne ljudi v

JV regiji, v to območje je odšlo navezovati stike tudi nekaj naših sodelavcev in po podatkih, ki jih dobivam, domači premog v regiji pridobiva na veljavi.«

Rudar: »Kakšna pa je vizija razvoja hčerinskih družb, na katerih temelji povečevanje prihodka v Skupini Premogovnik Velenje?«

Dr. Medved: »V začetku leta 2008 smo si zadali zahtevni cilj, da kot skupina v prihodnjem srednjeročnem obdobju do leta 2012 ustvarimo 30 odstotkov več prihodka kot sedaj. To pred naše hčerinske družbe postavlja težko nalogo, saj »na premogu« prihodka ni mogoče veliko povečevati.

Lani smo ustvarili skupaj okoli 163 milijonov evrov prihodka, letos jih bomo nekaj več kot 170 milijonov, v letu 2012 pa prek 211 milijonov. Te nove prihodke je treba ustvarjati predvsem izven Skupine, na drugih trgih.

Sem optimist in to moramo biti tudi vsi skupaj. Ustvarjanje novih prihodkov prinaša tudi nova delovna mesta. Pri pridobivanju premoga se v Šaleški dolini, in tako je tudi drugod po svetu, zaradi modernizacije in avtomatizacije procesov, uvajanja sodobnih tehnoloških rešitev, zmanjšuje število zaposlenih. Za našo regijo, ki je v veliki meri odvisna od energetike, bi to sčasoma pomenilo ukinjanje velikega števila delovnih mest. Poskrbeti moramo, da jih bomo ustvarjali v drugih dejavnostih, in to delovna mesta z večjo dodano vrednostjo.«

Rudar: »Vrniva se v podjetje. Ob načrtih za razvoj jame načrtujete tudi reorganizacijo delovnega časa. Projekt smo poimenovali 303 delovni dnevi. Kaj je njegov namen?«

Dr. Medved: »Odkopna polja se koncentrirajo na vedno manjši površini. Zaradi medsebojnih vplivov je težko istočasno pripravljati nov odkop in hkrati odkopavati na odkopu v bližini.

V številu delovnih dni, kot jih imamo sedaj, je potrebna prevelika koncentracija proizvodnje. Naši izračuni so pokazali, da je treba obratovanje premogovnika raztegniti na 303 delovne dneve, kot smo projekt poimenovali. Dejansko bodo zaposleni še vedno delali približno toliko delov-

nih dni kot sedaj, vendar v turnusih. Seveda ostajajo proste nedelje, prazniki, napovedani prosti dnevi in tudi kolektivni dopust.

V tem sistemu bomo namesto na treh hkrati delujočih odkopih delali na dveh, tretjega pa bomo pripravljali. Takšen delovnik bo nudil možnosti boljšega planiranja in obvladovanja odkopne fronte, manjši bodo medsebojni vplivi pri izdelavi objektov in odkopavanju, potrebna povprečna dnevna proizvodnja bo za 4.500 ton nižja, to pa prinaša manjše konične obremenitve pri transportu premoga.

Novi urnik prinaša manjše klimatske obremenitve na odkopu in manjše konične obremenitve sistema prezračevanja, boljše izkoristke transportne in druge opreme ter večjo prisotnost ljudi v jami, predvsem pa več delovnih dni na razpolago za izvajanje potrebnih del.

Turnusni sistem pa, seveda, prinaša tudi organizacijske spremembe v način delovanja premogovnika in tudi v življenje posameznika.«

Rudar: »Prenovili smo tudi sistem akordov, kjer so zaposleni opozarjali na potrebne spremembe!«

Dr. Medved: »V relativno kratkem času smo naredili velik korak naprej v našem sistemu akordov. Posebna strokovna skupina je zelo prizadevno delala in pripravila nova izhodišča. Sistem akordov sedaj analiziramo in delamo primerjave in verjamem, da bomo kmalu sistem lahko začeli uporabljati.

Z novim pravilnikom bomo odpravili nekatera nesorazmerja tudi na pripravskih deloviščih. Novost je tudi uvedba posebnega dodatka za odkope in priprave oziroma za vsa izpostavljenata mesta, kjer bomo uvedli poseben dodatek za zahtevnejše delovne razmere, ki bo pripadal vsem, ki se bodo nahajali na takšnem delovišču.

S tem postopoma že izpolnjujemo obljubo, da bomo delo rudarjev ustrezno ovrednotili. Premog iz Velenja je zelo pomemben sestavni del preskrbe slovenskega trga z električno energijo in ne vidim razloga, da bi bile plače rudarjev slabše vrednotene kot v drugih delih slovenskega elektroenergetskega sektorja.«

Rudar: »Ob siceršnjem zmanjševa-

foto Hans

nju števila zaposlenih tudi zaposlujemo, predvsem sodelavce v jami. Se bo ta trend še nadaljeval in ali bomo ob novih načrtih zaposlovali tudi kadre drugih profilov?»

Dr. Medved: »Še bomo zaposlovali. Govorimo o prihodnjih treh, štirih desetletjih delovanja Premogovnika in pri tem moramo ob vsej mehanizaciji in sodobni tehnologiji narediti delovna opravila v jami, to je delo rudarjev, elektrikarjev in strojnikov, zanimiva za mlado generacijo. Ob uvedbi turnusnega delovnika bomo potrebovali še eno ekipo sodelavcev in na nekaterih delovnih mestih v jami se bo število zaposlenih povečalo. To je z vidika zaposlitvenih možnosti v naši dolini koristno.

Skupno število zaposlenih v Premogovniku Velenju bo še naprej padalo, večale pa se bodo zaposlitvene možnosti v hčerinskih podjetjih. Skupina Premogovnik Velenje bo postopoma skupno število zaposlenih večala. Vidim precej priložnosti za zaposlitev visoko strokovnih kadrov; paradoks je, da smo že imeli razpise, pa ustreznega kadra ne dobimo.«

Rudar: »Ko že govoriva o zaposlenih - kako se obnese dan odprtih vrat? Lahko pomagate?«

Dr. Medved: »Dan odprtih vrat vsak četrtek zjutraj se obnese. Nekatere

probleme lahko pomagam reševati, velikokrat pa tudi ne morem pomagati. Vsakega sodelavca pa poslušam in ga napotim na ustrezno mesto po pomoč.«

Rudar: »Aktivnosti vodstva Premogovnika Velenje močno občuti tudi lokalna skupnost, saj smo izpeljali veliko dogodkov, odmevnih akcij. Je za vas in za podjetje to pomembno?«

Dr. Medved: »Pomembno je, da je Premogovnik Velenje dobro vpet v lokalno okolje. Da pa je sodelovanje z okoljem dvosmerna cesta, sem že večkrat poudaril.

Če se ozrem v pretekla leta, je šel Premogovnik v tem smislu skozi različne faze. Vsak direktor in z njim vodstvena ekipa je imela drugačne prioritete in drugo problematiko, ki jo je bilo treba razreševati. Skupna ocena pa je, da smo v Šaleški dolini in v Premogovniku vedno znali sami pravočasno ocenjevati, kaj so potrebne smeri razvoja in se tudi ustrezno ravnati.

Mnoge aktivnosti, ki smo jih izpeljali v zadnjem letu, kažejo, da moramo razvoju v sodelovanju z lokalno skupnostjo posvečati posebno pozornost, če želimo omogočati nove programe in večati zaposlitvene možnosti za naše otroke.«

Rudar: »Kako sodelujete z organi soupravljanja in kaj vam mnenja

sindikata in sveta delavcev ob vseh spremembah v podjetju pomenijo?«

Dr. Medved: »Sodelovanje, posvetovanje s sindikatom in svetom delavcev in tudi nasploh z zaposlenimi mi veliko pomeni. Temu posvečam veliko časa. Seveda pa je pri tem treba znati prisluhniti drug drugemu. Tako kot naj bi direktor prisluhnil predstavnikom zaposlenih, naj bi tudi oni prisluhnil podatkem, v kakšni situaciji se nahaja podjetje. S skupnim dogovarjanjem, analizo problema, razpravo o možnostih za skupno dobro se da najti pravo rešitev.

Opažam pa, da je največkrat za nejevoljo kriva slaba informiranost in da informacije do zaposlenih ne pridejo pravočasno ali so celo popačene. To skušam popravljati tudi, ko obiskujem različna delovišča zunaj in v jami pa tudi na terenu na naših zunanjih deloviščih izven Velenja in tudi izven Slovenije.

Mene lahko zaposleni vedno in vse vprašajo. Odgovoril bom po svojih najboljših močeh. Tudi dan odprtih vrat direktorja je navsezadnje temu namenjen. Ugotavljam, da je možno marsikateri problem ali navidezni spor, nesporazum, rešiti že, če si sobesedniki prisluhnejo, kaj kdo pravzaprav želi povedati.«

Diana Janežič

ZAHTEVNE RAZMERE V JAMI

V skladu s planom odkopa premoga za letos je bil zelo velik delež namenjen jesenskemu delu pridobivanja premoga. Vendar so se vsi trije delujoči odkopi srečali s težavami.

Stanje in razmere je povzel tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc**: »Obratujejo trije odkopi: -120/A v južnem krilu jame Preloge, G2/B v severnem krilu jame Preloge in plošča Y v jami Pesje.

Na odkopu -120/A, ki je začel z delom v septembru, smo do sredine oktobra delali v štirih izmenah, zdaj pa znova v treh. Čelo je dolgo le 110 metrov, a je dajalo izredno dobre rezultate. Razmere na odkopu, ki bo deloval do konca aprila, so zelo zahtevne; sloj je včasih rušljiv, včasih je stena zelo trda.

V severnem krilu jame Preloge je odkop G2/B, o katerem letos veliko govorimo, saj bo to najdaljši odkop v zgodovini Premogovnika Velenje. Sredi septembra smo prišli do faze, v kateri smo pričeli montažo njegovega daljšanja. Montaža je bila zahtevna in otežena, saj je prišlo do velikih deformacij v novi montažni komori. Novi odkop prinaša velike prihranke, ker je z umestitvijo takšnega odkopa treba izdelati zgolj na enem nivoju 1.600 m etažnih prog manj. Načrtovana proizvodnja na odkopu G2/B je okrog 7.000 t/dan.

Na širino 210 metrov je prešel v drugi polovici oktobra in s to širino bo odkopaval 16 delovnih dni ter imel napredek 82 metrov, pridobljenega pa bo 104.000 tone premoga. Nato bomo odkop skrajšali na dolžino 192 metrov in odkopavali premog 57 delovnih dni, pridobili pa naj bi

foto Miran Beškovnik

še 346.000 ton premoga. Odvisno od napredka naj bi odkop delal do začetka marca.

Najbolj pestro je dogajanje na plošči Y v jami Pesje. To je talninski odkop, za katerega smo načrtovali, da bo v celem letu najbolj produktiven. Na njem naj bi pridobili 1,3 milijona ton premoga.

Težave so se začele julija, ko je prišel na mehka tla iz premoške gline in v območje povečanih pritiskov, in to je povzročilo deformiranje odkopne opreme. Napredovanje odkopa je počasno in oteženo.

Odkop premoga je zaradi vsega naštetega v jesenskem delu manjši od

načrtovanega. Pri tem izvajamo vse ukrepe, ki bi pomagali izboljšati stanje. Organizirali smo delo v štirih izmenah, saj so zaposleni na odkopih zelo obremenjeni s težkim delom. Odkopavanje poteka vse sobote, nekaj del opravljamo tudi ob nedeljah – vse z namenom, da bi zadovoljevali potrebe TE Šoštanj po premogu. Na deponiji je bilo sredi oktobra okoli 100.000 ton premoga in pridobivanje električne energije v TEŠ do sedaj ni bilo moteno.«

Diana Janežič

PROIZVODNJA SEPTEMBER 2008

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
G2B	64.900	75.101	10.201	115,72	3.413
PLOŠČA Y	132.000	52.020	-79.980	39,41	2.365
- 120/A	165.000	203.859	38.859	123,55	9.266
Proizvodnja	361.900	330.980	-30.920	91,46	15.045
Priprave	14.300	19.712	5.412	137,85	896
Skupaj PV	376.200	350.692	-25.508	93,22	15.941

ZA DOBRE IDEJE MEJE NISO POMEMBNE

»Danes je velik dan za rudarje, tako v Rudnikih Kreka kot za naše v Premogovniku Velenje. Uradno se je pričela proizvodnja premoga na prvem mehaniziranem odkopu v jami Mramor. Prireditelj, ki sta jo s svojo prisotnostjo počastila premier Federacije BiH ter minister za industrijo, energetiko in rudarstvo, je pokazala, kako veliko upov polagajo v modernizacijo pridobivanja premoga s podzemnih odkopov.«

Tako je v Tuzli 25. septembra za novinarje izjavil direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved** in nadaljeval: »V imenu svojih sodelavcev sem vesel, da smo ta projekt uspešno pripeljali do faze začetka pridobivanja premoga. Podatki prvih dni odkopavanja kažejo, da bomo dosegali predvideno količino pridobljenega premoga, to je 1.050 ton na dan.

Premogovnik Velenje je že pred desetimi leti začel s prvimi koraki za prodajo znanja v JV regijo. Ti koraki so privedli do tokratnega zagona prvega mehaniziranega odkopa. Najbolj pa nas veseli, da so pred nami nove možnosti, na primer v rudnikih Kakanj in Breza. To je velika priložnost za trženje slovenskega rudarskega znanja v rudarstvu in energetiki držav JV Evrope.«

Slovesnost ob začetku delovanja odkopa je potekala v Modri dvorani Bošnjaškega kulturnega centra. Iz Slovenije so se je udeležili poleg sodelavcev pri projektu Mramor iz Premogovnika Velenje in HTZ ter predstavnikov sindikata tudi direktor HSE dr. Jože Zagožen, predsednik nadzornega sveta Premogovnika Velenje Simon Tot in direktor TEŠ dr. Uroš Rotnik, iz BiH pa številni predstavniki gospodarstva, politike ter rudarstva in energetike.

Dr. Milan Medved je v svojem nagovoru povzel potek projekta ter poudaril: »Ena od zahtev iz tenderja je bila tudi, da se v projekt vsaj v višini 10 odstotkov vrednosti posla vključi podjetja iz domačega okolja.

Modro dvorano so napolnili slovenski in bosanski gostje in novinarji. Dr. Milan Medved se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri projektu.

Eno od njih je bilo podjetje TTU iz Tuzle, ki je izredno kvalitetno in v roku opravilo del remonta sekcij, za kar se jim zahvaljujem.

Posebej se zahvaljujem vodstvu Rudnikov Kreka in rudniku Mramor – še posebej dr. Rešadu Husagiću – ter vsem, ki ste pri tem projektu kakorkoli sodelovali in pomagali, da so dela dobro potekala in da lahko danes zaženemo proizvodnjo. Topla zahvala velja tudi vsem mojim sodelavcem, ki so svoje izkušnje in znanje prenesli na vaše delavce.

Izredno vesel sem, da je naše sodelovanje obrodilo sadove in da za uspešno izvedeno delo ter za ambiciozno zastavljene načrte, meje niso

pomembne. Dobro sodelovanje si želim tudi v bodoče! Srečno vsem, ki ste danes tukaj, še posebej pa rudarjem, ki boste v rudniku Mramor delali.«

VELIK SKUPNI DOSEŽEK

25. september bo morda zgodovina označila kot prelomni dan za energetiko in premogovništvo v državah JV Evrope. V Bosni in Hercegovini, Srbiji in tudi Makedoniji ob povečani konkurenčnosti cen premogov namreč začenjajo reorganizirati elektrogospodarstvo in modernizirati odkopavanje premoga.

Generalni direktor Rudnikov Kreka **Rešad Husagić** ni skrival zadovolj-

Remontirana oprema se je na odkopu v jami Mramor odlično odrezala.

stva: »Zelo smo zadovoljni s potekom posla s Premogovnikom Velenje. Prvi rezultati kažejo, da bomo na odkopu pridobivali toliko premoga, kot je načrtovano s projektom.

Pomembna dosežka sta tudi humanizacija dela in večja varnost pri delu. Mehanizirani odkop bo bistveno povečal letni odkop premoga v Mramorju. To je pomembno, saj premog potrebujemo, imamo pa tudi še velike zaloge premoga zelo dobre kakovosti.

Rudniki Kreka so na vrhuncu razvoja, v 80. letih prejšnjega stoletja, z moderno mehanizacijo na leto pridobili 6 milijonov ton premoga, zaposlenih pa so imeli 11.500 delavcev. Danes jih imamo 3.900, načrtovani odkop za leto 2008 pa je 2.255.300 ton premoga, kar je največja proizvodnja premoga v Federaciji BiH. Kreka pridobi 44 odstotkov celotne proizvodnje premoga v Federaciji in 60 odstotkov pridobljenega premoga v Tuzlanskem kantonu.

Upamo, da bomo uspeli mehanizirati še kakšen odkop v naši jami,

saj je v njej podzemno pridobivanje premoga perspektivno. V premogovniku Mramor imamo okoli 1.100 zaposlenih, večina jih premog pridobiva ročno s komorno metodo. Mehanizacija odkopov pomeni, da bo v prihodnje veliko manj rudarjev pridobivalo veliko več premoga na bolj varen način in v boljših delovnih razmerah.«

»V Federaciji BiH se lotevamo reorganizacije elektroenergetskega sistema, in sicer združujemo premogovnike in podjetja v elektrogospodarstvu,« pa je pojasnil Minister za energetiko, rudarstvo in industrijo **Vahid Hećo**: »Upamo, da bo nova družba začela delovati 1. januarja 2009. Poleg tega pa želimo modernizirati vse naše premogovnike, humanizirati delo v njih in povečati zmogljivosti tako premogovnikov kot elektrarn.

Čaka nas veliko dela, a zmogljivosti imamo, prav tako vire in možnosti za realizacijo teh načrtov. Upam, da bo v teh načrtih vedno tudi možnost sodelovanja s slovenskimi podjetji,

tudi Premogovnikom Velenje, saj smo pri projektu Mramor dokazali, da se da z vami dobro sodelovati.

Zakaj smo izbrali prav Mramor? Vodstvo Rudnikov Kreka je bilo tisto, ki je v stikih s Premogovnikom Velenje našlo ustrezní model, sprejemljiv za obe strani. Federacija BiH je projekt najprej moralno podprla, kasneje pa je za projekt prispevala nekaj več kot 3 milijone konvertibilnih mark.«

Kakšen pomen ima za BiH začetek mehaniziranega odkopavanja premoga, sta pokazala tudi prisotnost in nastop premiera Federacije BiH **Nedžada Brankovića** na slovesnosti: »Eden od najpomembnejših projektov naše vlade je modernizirati premogovnike in zagotoviti rudarjem boljše, varnejše delovne razmere.

Lotevamo se kompleksnega projekta prestrukturiranja elektroenergetskega sektorja, pri čemer želimo premogovnike priključiti termoelektrarnam. S tem rudarji ne bodo več odvisni od cene prodane tone premoga, temveč od cene prodane

Raif Lukavačkić

električne energije. Ekonomsko korist od prodaje električne energije si bodo tako delili proizvajalci premoga in elektrike.

Projekt Mramor je pravi primer, kako se da z domačim znanjem ter tehnologijo, znanjem in izkušnjami prijateljskih držav iti v korak s sodobnimi metodami pridobivanja premoga. Vse pohvale sodelovanju med našimi in slovenskimi strokovnjaki iz Velenja.«

Projekt Mramor je bil velik zalogaj za Premogovnik Velenje in HTZ, zato tudi direktor slednjega, **dr. Vladimir Malenković**, ni skrival zadovoljstva. Ob tem pa je še dejal: »Poudariti moram, da projekta nikakor ne bi zmožel HTZ izpeljati sam. Dragoceni sta bili osnova in podpora Premogovnika Velenje, ki je tudi prepoznavna blagovna znamka v državah JV Evrope. Zaradi tega sta koordinacija projekta in operacionalizacija v jami potekala z roko v roki

Matej Špeh

s Premogovnikom Velenje.« Na slovesnosti v Tuzli je bil tudi **dr. Jože Zagožen**, direktor Holdinga slovenske elektrarne: »Ponosni smo na današnji dan. Predstavlja prenos slovenskega znanja, izkušenj, tehnologije kolegom v BiH, in tako imajo delo eni in drugi.

Ponosen sem tudi, da ni Premogovnik Velenje nikoli odpuščal zaposlenih, čeprav je imel viške delavcev, ampak je vedno našel nove programe, da so ljudje imeli delo. Prodaja znanja in izkušenj je ena od metod nadaljnjega razvoja. To je bila tudi vedno moja želja, že ko sem bil v Gorenju, tako da kolegom iz Premogovnika Velenje in HTZ veljajo vse čestitke.«

SREČNO, SRETNO!

Medtem ko so v bošnjaškem kulturnem centru deževale čestitke ob skupnem dosežku, pa je okoli 12 kilometrov iz Tuzle 25 metrov pod

Bogomir Trebičnik

površino v jami Mramor potekal normalen delovni dan. Kombajn na novem mehaniziranem odkopu je opravljal svoje delo, moštvo pa je vendarle vsak čas pričakovalo obiskovalce.

Pridružili smo se jim šele, ko je prva izmena že končala »šiht« in je na odkopu čakala le še na nas. Na nekoliko adrenalinski poti v jamo in do odkopa, za tiste, seveda, ki naše vsakdanje delovno okolje ni jama in ki smo se v globino navajeni spuščati z dvigalom, ne po gumijastem transportnem traku, smo nestrpnost pričakovali cilj. »Srečno, sretno!« smo pozdravljali levo in desno slovenske in bosanske rudarje. Od kod je kdo, tukaj ni pomembno. Vsi imajo isti cilj: varno in uspešno delo z novo opremo.

Široko nasmejan in ponosen je bil ob srečanju, na katerem je lahko predstavil odkopno opremo, naš sodelavec **Raif Lukavačkić**, za mesec dni poslovodja v jami Mramor: »Moje naloge so vodenje in nadzor tehnološkega procesa pridobivanja premoga in vseh drugih del v jami ter poučevanje domačih rudarjev.

Montažo smo sklenili 18. septembra, 22. septembra pa smo prvič zagnali odkopno opremo, ko je bil opravljen tehnični pregled opreme in delovišča. Delo je dobro steklo; že prvi dan smo pridobili 1.200 ton premoga. HTZ je zelo dobro pripravil kombajn in trdota premoga je takšna, da se lepo reže.

Zelo smo zadovoljni z obratovanjem odkopa, saj je bila prva slika precej drugačna. Razmere v premogovniku Mramor so bistveno drugačne, kot so v velenjski jami, zato smo se bali številnih težav in jih tudi predvidevali. Sreča pa je v tem, da ta jama nima plinov, premog je tudi bolj stabilen kot v naši jami.

Dr. Milan Medved je v spomin na dobro sodelovanje poklonil generalnemu direktorju Rudnikov Kreka Rešadu Husagiću umetniško delo Milana Todića.

Premogovniški strokovnjaki so se v živo prepričali o uspehu svojega dela.

Z bosanskimi kolegi smo se dobro ujeli, hitro se učijo, zelo jih zanima delo na tem odkopu. Prepričan sem, da bomo zastavljene cilje dosegli.« V ekipi je bil tudi **Matej Špeh** iz Elektro remonta HTZ, ki je s sodelavci opravil elektro montažo pridobivalnega stroja. Prvi teden obratovanja je v rudniku Mramor nadzoroval začetek del, vendar njegova intervencija ni bila potrebna, saj je stroj deloval brez težav. Naloga njegove skupine je bila še učenje domačih električarjev, kar je skupina tudi dobro opravila. Po Matejevem mnenju bo mehanizacija vnesla precej sprememb v delo med rudarji, in sicer tudi v smislu reda in delovnih navad, natančnosti.

Obsežen projekt Mramor je zbral številne strokovnjake z različnih področij iz Premogovnika Velenje in HTZ, ki so svoje bogato znanje in izkušnje vsak po svoje vpletli vanj. **Bogomir Trebičnik** iz Strojne projekti-ve Tehničnih služb je bil konstruktor čelnega transporterja, predvsem križnega presipa in povratne postaje, konstruktorja iz Oddelka tehnološke

priprave strojnih naprav Franjo Majzaj in Miran Skledar sta pripravila načrte za podporje, tehnologi pa so bili Dragan Čivić za podporje, Jan-ko Avberšek za transporter in Danilo Rednjak za kombajn.

Trebičnik je predstavil posebnost križnega presipa: »Križni presip je narejen tako, da s čelnega transporterja prehaja premog na smerni transporter z neko krivino. V velenjski jami imamo takšne transporterje proizvajalca Joy, zato smo na osnovi dolgoletnih izkušenj znali tako prilagoditi tudi transporter za jamo Mramor. Vesel sem, ko sem se v jami Mramor prepričal, da ta krivulja dobro deluje, kajti o tem prej nisem bil prepričan. Ugotovil sem, da smo našli dobro rešitev in prepričan sem, da bo tudi delovala, če bodo z opremo ravnali po pameti.«

Ko smo se vračali proti izhodu, je v jamo prihajala popoldanska izmena mehaniziranega odkopa. V njej je bil tudi strojnik **Sandi Osetič**, ki je ob montaži odkopne opreme dobro spoznal razmere v jami Mramor in njeno transportno opremo: »Zara-

di povsem drugačnega načina dela in opreme v rudniku Mramor smo se z novo opremo morali prilagoditi njihovi mehanizaciji, predvsem transportu premoga na površino.

Za nas je bilo nekaj novega, da lahko v jami varimo in režemo, kajti v jami Mramor ni plinov. Tega smo se težko navadili, saj je pri nas to strogo prepovedano.

V Mramorju imajo na nekaterih pripravah strojno napredovanje, in sicer za to uporabljajo stroj PK 7, ki je »polovica« našega stroja GPK in je sposoben narediti manj kot naš stroj. Odkopavanje poteka s streljanjem, podgradnja prostorov je veliko bolj redka kot naša, saj je premog bolj stabilen in ni toliko pritiskov. Vendar smo na »našem« odkopu, kjer gre za odkopavanje večjih količin premoga, že začutili pritiske in se sloji že posedajo za čelom. Njihovi strojniki so se nam pri montaži novega odkopa pridružili in se naučili dela z opremo.«

Diana Janežič

VARČEVANJE VEDNO IN POVSOD

Premogovnik Velenje je 7. številki Rudarja objavil razpis za zbiranje koristnih predlogov na temo varčevanja z vsemi oblikami energije. Do srede, 15. oktobra, je na naslov energetske pisarne Premogovnika Velenje in HTZ prispelo 5 predlogov.

Pospešeno zbiranje predlogov bo uradno zaključeno konec oktobra, a še vedno pozivamo vse zaposlene, da znova premislijo in pošljejo svoj predlog. Prepričani smo, da znamo varčevati in vemo, kje bi lahko kaj privarčevali, le da bi o tem povedali našim sodelavcem, nam nekako ne gre od rok.

Da bi vse zaposlene spodbudili k iskanju konkretnih predlogov za varčevanje, prikazujemo konkretni primer varčevanja z električno energijo.

OPTIMALNO ZRAČENJE JAME

V Premogovniku Velenje zaradi dela v jami porabimo velike količine električne energije za poganjanje ventilatorjev za prezračevanje jame. Vsakdo, ki jamo pozna, ve, da je

jama »živa« in zato je tudi potreba po količini dovedenega zraka vanjo spremenljivka.

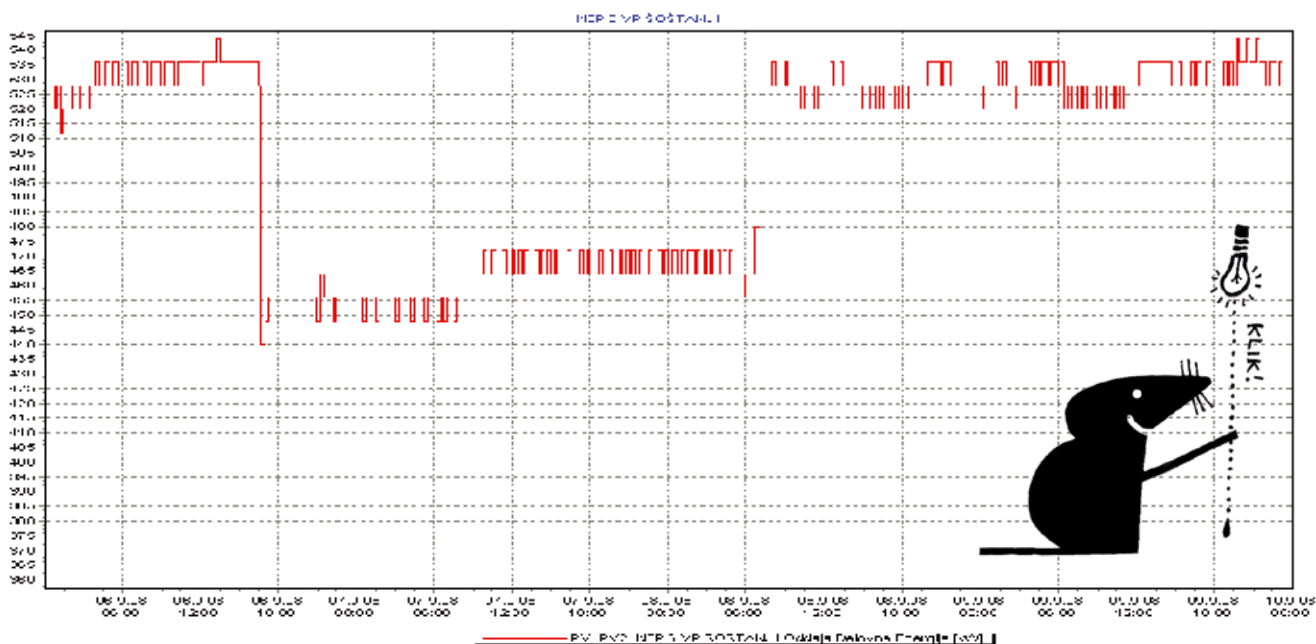
Dolgo je v Premogovniku obstajalo prepričanje, da se v času daljšega neobratovanja jame lahko zmanjša tudi količina dovedenega zraka vanjo, kar smo v praksi tudi izvajali. Nove natančnejše meritve plinskih stanj v jami in možnosti enostavnejšega spreminjanja količine dovedenega zraka pa so v zadnjem času pripeljale do skoraj vsakodnevnega spreminjanja količine dovedenega zraka v jamo.

Še posebej skrbimo, da je jama optimalno (beri – ne preveč) oskrbovana z zrakom v dela prostih dneh. V ta namen je bil na krmiljenju ventilatorskih postaj dodelan, spremenjen krmilni sistem, ki omogoča odgovor-

ni osebi daljinsko spreminjanje kota lopatic obratujočega ventilatorja in posledično s tem spreminjanje količine vstopnega svežega zraka.

Z zmanjšanjem količine dovedenega zraka se zmanjša tudi porabljen električna energija. V grafu prikazujemo padec potrebne moči na motorju na ventilatorski postaji Šoštanj. Iz grafa lahko razberemo in izračunamo, da je bil za konkretni dela prosti dan zaradi zmanjševanja količine zraka v jami na optimalno količino ustvarjen prihranek 360 € na dan v VP Šoštanj ali v letnem obsegu 23.400 €.

Ladislav Venišnik,
Anton Kotnik

Prvi videoposnetek z odkopa G2B

PRVI VIDEOPRENOŠ IZ JAME NA POVRŠINO

Petek, 10. oktobra, se je zapisal v zgodovino Premogovnika Velenje. Izvedli smo namreč prvi videoprenos s kamero prek spleta iz jame na površino, in sicer v sklopu priprav na najdaljši odkop v zgodovini Premogovnika Velenje na odkopu G2/B v severnem krilu jame Preloge.

Ob tem je svoje zadovoljstvo izrazil tudi direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved**, ki je dejal, da »priprave na ta najdaljši odkop v zgodovini Premogovnika Velenje dobro potekajo. Pričetek odkopavanja, ki ga bomo v živo prenašali tudi na portal Energetika.net, pričakujemo v zadnjem tednu oktobra.«

Vodja oddelka tehnološke priprave - elektro **Anton Kotnik** je ob tem povedal: »Leta 2007 smo pričeli z montažo optičnega omrežja v jami. 12. decembra 2007 smo prenesli prve podatke avtomatizacijskega sistema za upravljanje transporterjev z odkopa G2/A prav tako v jami Preloge – severno krilo po optičnem

omrežju na površino. 10. oktobra pa smo z odkopa G2/B, ki bo z dolžino 210 metrov najdaljši odkop v zgodovini Premogovnika Velenje, prvič prenesli v živo tudi zvok in sliko prek optičnega omrežja iz jame na površino.«

PRIPRAVA NA TO, KAR NAS ČAKA!

V začetku oktobra se je v Zeleni dvorani odvijala enodnevna delavnica z naslovom »Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (TP) v slovenski energetiki v post-Kyotskem obdobju«.

Čprav je koordinator projekta »Zajem, transport in skladiščenje CO₂ (CCS- Carbon Capture and Storage)« HSE, smo delavnico organizirali v Premogovniku Velenje kot pobudniki področja Čistih premogovnih tehnologij, kamor zmanjševanje emisij toplogrednih plinov uvrščamo.

Poleg projektne skupine je koordinator projekta na delavnico povabil še kompetentne predstavnike Ministrstva za gospodarstvo – direktorata za energijo, Ministrstva za okolje in prostor – direktorata za okolje, Termoelektrarne Trbovlje (TET) in Termoelektrarne Toplarnje Ljubljana (TE-TOL).

V okviru delavnice so bila predstavljena različna področja delovanja projektne skupine. Presek stanja na področju zajema, transporta in skladiščenja CO₂ je predstavil Vane Gošnik (HSE), o novih tehnologijah uporabe premoga za proizvodnjo električne energije – IGCC je govoril Lenart Mardjetko (HSE), čiste premogovne tehnologije in predvsem načrte v zvezi z razplinjevanjem oziroma uplinjevanjem premoga je predstavil dr. Simon Zavšek (PV), rezultate poizkusnega sosežiga lesne

biomase v TEŠ je podal mag. Branko Debelak (TEŠ), dr. Evgen Dervarič (NTF, Oddelek za geotehnologijo in rudarstvo) je podal možnosti izgradnje podzemnega skladišča CO₂ v Sloveniji, mag. Nives Nared (MOP) pa aktivnosti in novosti pri pripravi Podnebno energetskega paketa (PEP), ki bodo po 2012 vplivali na elektroenergetsko gospodarstvo. Predstavitvam je sledila razprava glede podrobnosti PEP, ki bodo urejale trg z emisijskimi kuponi ter predpi-

se. Namen delavnice je bil pregled stanja na področju zmanjševanja emisij TP in ustanovitev konzorcija za natečaj za izvedbo projekta in imenovanje projektne sveta. To so koraki, ki bodo omogočili pripravo projektnih osnov, časovnico projekta in oceno stroškov, kar je nujno za sodelovanje na natečajih za pridobivanje sredstev iz različnih virov financiranja, tudi evropskih.

Dr. Simon Zavšek

Simon Tot iz HSE, vodja projekta Zajem, transport in skladiščenje CO₂, je povzel potek in namen delavnice: »Delavnica je del projekta Zajem, transport in skladiščenje CO₂. Na njej obravnavamo problematiko CO₂, zmanjševanje CO₂, nove tehnologije, ki bodo povzročile zmanjšanje CO₂, skladiščenje CO₂ in Kyotsko ter postkyotsko obdobje. Udeleženci so vsi zainteresirani v elektrogospodarstvu za področje termo energetike, torej Premogovnik Velenje, TE Šoštanj, TE Trbovlje, TE-TOL Ljubljana ter HSE kot koordinator delavnice. Namenov delavnice je več. Pomembno je spremljanje tehnologije v svetu, spremljanje zakonodaje, ki nas bo doletela v prihodnosti, predvsem po letu 2012. Proučiti je treba, kako se pripraviti, kako preživeti in živeti s problematiko, ko bo treba CO₂ odstraniti iz tehnologij, predvsem premogovnih, kjer je vsebnost sedaj visoka in se že omejuje s Kyotskim protokolom, seveda pa nam postkyotsko obdobje po letu 2012 napoveduje še ostrejša razmera. Torej gre za pripravo na obdobje, ki nas čaka. Prepričan pa sem, da bomo uspeli.«

Dragica Marinšek, foto Dragica Marinšek

OBISKA V ČRNI GORI

V začetku oktobra je skupina slovenskih podjetij s podjetjem Elektroprivreda Črne Gore A. D. Nikšič podpisala pogodbo za izdelavo idejnega projekta in študije upravičenosti izgradnje bloka 2 v TE Plevlja v Črni Gori.

V skupini partnerskih podjetij, ki jo vodi družba CEE Inženiring za energetiko in ekologijo v Ljubljani, so Premogovnik Velenje, Esotech in ERICo. Skupen nastop teh treh podjetij je plod dolgoletnega sodelovanja pri različnih projektih na področju energetike, hkrati pa velikega pomena za razvoj trženja in poslovanja vseh naštetih podjetij in skupine kot celote.

Kot je povedal **mag. Bojan Lajlar**, vodja Tehničnih služb, je za Premogovnik Velenje pridobitev tega posla izrednega pomena in nova referenca pri prodaji rudarskega znanja pri projektih v rudarstvu in energetiki na trgih JV Evrope.

SLOVENSKO-ČRNOGORSKA POSLOVNA KONFERENCA

Pomočnik direktorja Premogovnika Velenje Ludvik Golob je bil član 25-članske gospodarske delegacije pod vodstvom predsednika GZS Zdenka Pavčka, ki je med 8. in 10. oktobrom obiskala Črno Goro. Delegacijo je organiziral JAPTI v sodelovanju z GZS, Slovenskim poslovnim klubom Podgorica in Gospodarsko zbornico Črne Gore z namenom predstavitve stanja in poslovnih priložnosti v Črni Gori. Poseben poudarek je tokrat bil na področjih energetike, inženiringa, projektive in gradbeništva.

Ključna tema razgovorov so bili ekonomski odnosi med državama ter priložnosti za okrepitev medsebojnega sodelovanja. Poudarek je bil na možnostih za investicijska partnerstva med slovenskimi in črnogorskimi poslovnimi subjekti. Kot je povedal **Ludvik Golob**, so se srečali tudi s člani in z gosti Slovenskega poslovnega kluba v Črni Gori, kjer je svoje poglede na stanje in perspektive v črnogorskem gospodarstvu predstavil minister za finance Črne Gore dr. Igor Lukšič.

Osrednji dogodek obiska je bila slovensko-črnogorska poslovna konferenca, na kateri sta udeležence pozdravila njegova ekscelenca Jernej Videtič, slovenski veleposlanik v Črni Gori, in Branimir Gvozdenović, minister za ekonomski razvoj Črne Gore.

Na konferenci so bili predstavljeni poslovno in investicijsko okolje obeh držav ter načrtovani projekti in investicijske priložnosti v Črni Gori z vidika energetike, gradbeništva, prometne infrastrukture in povezanih dejavnosti. Svoje zmogljivosti, interese in možnosti za sodelovanje so predstavili tudi predstavniki izbranih slovenskih sektorjev inženiringa, energetike in gradbeništva, čemur so sledili razgovori zainteresiranih gospodarstvenikov in predstavnikov institucij.

PRVI POSKUSNI OBRATI ZA ZAJETJE OGLJIKA NA SVETU

V poskusnem obratu ob 1.600 MW elektrarni Swarze Pumpe v severni Nemčiji deluje prva poskusna termoelektrarna na premog z delujočim sistemom zajema in shranjevanja ogljika. Zajeli bodo do 100.000 ton ogljikovega dioksida letno in ga zakopali 3.000 metrov pod zemljo v izpraznjeno plinsko polje Altmark približno 200 kilometrov od elektrarne. Rezultat 70 milijonov evrov težkega projekta je 12 MW električne in 30 MW toplotne energije, kar je dovolj za oskrbo več kot 1.000 gospodinjstev.

V poskusnem obratu bo kotel za kisik in gorivo, eden od treh modelov tehnologije zajema in shranjevanja ogljika - CCS. V njem bo v atmosferi čistega kisika potekal sežig premoga, pri tem pa bo ostal skoraj čisti ogljikov dioksid, ki ga je mogoče zakopati. Druge tehnike CCS vključujejo predizgorevanje, pri katerem s predobdelavo premoga ogljikov dioksid odstranijo pred sežigom, in poizgorevanje, pri katerem odpadne pline odstranijo iz elektrarne. Po najboljšem možnem scenariju CCS omogoča zajem 90 odstotkov CO₂.

»Premog, ki predstavlja 40 do 50 odstotkov proizvodnje električne energije, je potreben in tako bo zaradi varnosti in dostopnosti goriva ostalo tudi v prihodnje. Gre za enega najpogosteje uporabljenih virov na svetu,« je dejal Philippe Joubert, direktor podjetja Alstom, ki je za lastnike elektrarne Schwarze Pumpe, švedski Vatenfall, zgradilo posebej opremljen kotel za kisik in gorivo. Po njegovih besedah si podjetje Alstom z raziskavami prizadeva za to, da bi svet ohranil odprte možnosti glede načinov proizvodnje električne energije v prihodnjih desetletjih. »Premog je treba uporabljati, a mora biti čist.«

Američani pa bodo v naslednjem letu v okviru projekta Mountaineer v Zahodni Virginiji predstavili prvo poskusno elektrarno, ki bo združila vse elemente tehnologije poizgorevanja. To bo eksperimentalna platforma za bolj ambiciozen načrt zajetja in skladiščenja izpustov v termoelektrarni v Oklahomi, ki naj bi začela delovati v začetku prihodnjega desetletja in bi zajela in v bližnje naftno polje zakopala 1,5 milijona ton ogljikovega dioksida letno. Tudi Vatenfall načrtuje poskusni obrat s poizgorevanjem v nemškem Janshwaldeju. 120-megavatna elektrarna na premog naj bi začela delovati okoli leta 2013.

Energetika.Net

VARNO IN ZDRAVO DELO ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

Društvo za kakovost in ravnanje z okoljem Velenje in Savinjsko-šaleška gospodarska zbornica sta 9. oktobra organizirala 8. konferenco kakovosti, ki sta jo letos naslovila »Varno in zdravo delo za kakovost življenja«.

Konferenca je potekala v tematskih sklopih, ki so zajeli naslovno problematiko od najširšega, splošnega pojmovanja varnega in zdravega dela pri posamezniku in delodajalcu, do konkretnih praks na tem področju v posameznih podjetjih. Tako široko in pestro so bili izbrani tudi nastopajoči na konferenci, med katerimi je največ pozornosti pritegnil nagovor predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka.

Kot je dejal, je bistvena prvina kakovostnega življenja varno in zdravo delo. V zvezi s tem je podal zanimivo razmišljanje. **Dr. Danilo Türk:** »V Šaleški dolini je industrijski razvoj zelo obremenil okolje in zdravje ljudi, vendar ste našli dobre rešitve tega problema.

Ko govorimo o varnosti in zdravju ljudi, moramo razmisliti, koliko standardov kakovostnega življenja potrebujemo v pravni obliki, koliko pa jih je v domeni civilne družbe. Naše zdravje ni last države in odgovornost zanj ni v celoti odgovornost države. Veliko je treba govoriti o tem, kako razvijati ustrezn zdravstveni sistem, kako naš razvoj povezovati z razvojem skrbi vsakogar za lastno zdravje, kako organizirati preventivno delovanje v okviru civilno-družbenih dejavnosti.

Vprašanje zdravja je povezano z dostojnim delom. 7. oktober je svetovno sindikalno združenje razglasilo za svetovni dan dostojnega dela. Ta pojem je nastal kot odgovor na izzive globalizacije, predvsem slabe, kot je prevlada profitnega motiva na škodo interesa dela. Opredeliti je treba tiste kategorije, ki naredijo delo za dostojno. Zato je mednarodna organizacija za delo poslala ministrom

Predsednik države dr. Danilo Türk, v sredini, je bil tudi gost velenjskega župana Srečka Meha, levo, in predsednika uprave Gorenja Franja Bobinca, desno.

za delo, vladam, sindikatom in delodajalcem pa tudi predsednikom vseh držav pismo, s katerim želi pridobiti mnenja, kaj je dostojno delo v času globalizacije.

V to razpravo se bom aktivno vključil, izhajati pa želim iz izkušenj v Sloveniji. Zato želim dobiti tudi vaše razmišljanje o dostojnem, varnem in zdravem delu na tej konferenci oziroma nasploh v SAŠA regiji.

S pojmom dostojnega dela, varnosti in zdravja pri delu je povezan tudi pojem družbene odgovornosti. V tem smislu so dobrodošla mnenja poslovnega sveta, ki mora družbeno odgovornost vključiti v svojo podjetnost, ustvarjalnost, pa tudi najširše civilne družbe, ki ima drugačna pričakovanja, želje. Vsi vsekakor ne želimo zmanjševati razvoja in gospodarskega uspeha, ampak želimo, da je povsem legitimna skrb za profit vključena v družbeno odgovorno

ravnanje.«

Predsednik države je v nadaljevanju spomnil še na tradicijo in pomen prostovoljstva v Sloveniji: »Ljudje na mnoga vprašanja iščejo odgovore pri državi, mnogokrat pa je odgovor v nas samih oziroma v aktivnosti, ki jo lahko naredimo ljudje sami, iz svoje prostovoljne iniciative. V vseh razvitih družbah je prostovoljstvo pomembno, za družbeno zdravje in za zdravje družbe kot celote, kot vrednote za vsakega posameznika in kot način izražanja civilno-družbene iniciative.«

VARNO DELO – DEVETA SKRB

Uvodno predavanje v strokovnem delu konference je imel **mag. Borut Brezovar**, glavni inšpektor RS za delo, ki je o varnem in zdravem delu govoril z vidika investicije oziroma stroška.

Boris Potrč je predstavil mnoge aktivnosti na področju varnosti in zdravja pri delu v Premogovniku Velenje.

V okviru konference je v sklopu evropske kampanje za življenje brez tobaka potekalo tudi merjenje ogljikovega monoksida v izdihanem zraku, k čemur so bili povabljeni vsi udeleženci. Meritve se je udeležil tudi mag. Borut Brezovar, glavni inšpektor RS za delo.

»Če se v pravnem in splošno-človeškem pogledu na varnost in zdravje pri delu lahko strinjamo, pa imajo delodajalci prav gotovo za najpomembnejši ekonomski pogled, kjer se nenehno spopadajo s stroški na eni strani in s koristmi na drugi.

Pri tem so tri skupine delodajalcev: od tistih, ki na skrb za varno delo gledajo predvsem kot na strošek in se zanašajo na srečo, da se nihče ne bo poškodoval, prek tistih, ki vlagajo v varno delo le toliko, kot zahteva zakonodaja, do tistih, ki v ukrepih in vlaganjih v varno delo zaposlenih vidijo naložbo za danes in tudi jutri.

Če je vrednota uspešnost podjetja in če je vrednota tudi varnost, potem morata obe korakati z roko v roki,« je sklenil Brezovar.

Tako teorija, kakšne pa so ugotovitve 36 inšpektorjev za delo, ki morajo izvajanje zakonodaje preverjati pri 150.000 delodajalcih za okoli 800.000 delavcev? Stanje na tem področju je predstavil **mag. Boris Ružič**, višji svetnik z Inšpektorata RS za delo.

Po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, sprejetem leta 1999, je glavna odgovorna oseba za zagotavljanje varnega in zdravega dela delodajalec, ki mora delati v skladu z internim aktom »Izjava o varnosti« in oceno tveganj za posamezna delovna mesta.

Kot je dejal mag. Boris Ružič, se varnost in zdravje pri delu v Sloveniji izboljšujeta, a na tem področju je težko doseči idealno stanje. Posebej ker je odgovornih delodajalcev malo, mnogi, predvsem mali podjetniki, gledajo na skrb za varno delo zaposlenih kot na strošek, in težje kot v velikih podjetjih zagotovijo strokovno osebo, ki bi skrbela le za to področje. Na drugi strani je delodajalcev ogromno, inšpektorjev za delo pa premalo.

Najhujše so, seveda, smrtno nesreče, in število smrtnih primerov se je v zadnjih nekaj letih občutno zvišalo - od 13 v letu 2004 smo lani prišli na 29, letos jih je bilo že 20. Največ nesreč, tudi smrtnih, zabeležijo v gradbeništvu, kjer tudi sicer ugotavljajo največ kršitev delovno-pravne zakonodaje in predpisov o varnosti pri delu.

Inšpektorat ugotavlja, da je problematika varnega in zdravega dela premo sorazmerna z velikostjo delodajalca, najbolj problematični majhni in srednji delodajalci so tudi najštevilčnejši. V mnogih primerih jih šele hude nesreče ter materialne, kazenske in moralne posledice privedejo do poglobljenega razmišljanja o tem področju – in ukrepanja. »Brez zavzetosti in sodelovanja delodajalca so tudi strokovni delavci s področja varnega dela v podjetju ali izven njega in strokovnjaki medicine dela brez moči,« je poudaril Ružič.

VARNOST Z VELIKO ZAČETNICO

Predavanja v nadaljevanju konference so slednjo trditev potrdila. Predstavljene so bile dobre prakse skrbi za varno in zdravo delo zaposlenih v podjetjih Premogovnik Velenje, TE Šoštanj in Gorenje, za izboljšanje položaja na tem področju pa so bile predstavljene smernice nove evropske kemijske zakonodaje, informacijska podpora področju in novosti standardov.

Obvladovanje varnostnih razmer v Premogovniku Velenje je predstavil Boris Potrč, dolgoletni vodja Službe za varstvo pri delu. Slikovito in podrobno je predstavil številne ukrepe in aktivnosti za varno in zdravo delo - izobraževanja, preverjanja znanja, opremo za varno delo, delovanje jamske reševalne čete in varnostno-tehničnega informacijskega sistema, ukrepe v izrednih razmerah, ciljne zdravniške preglede, medicinski preventivni aktivni oddih ... Ob tem je poudaril, da sta humanost in varnost delovnega procesa eden izmed pomembnih strateških ciljev podjetja že dolga leta in da se v Premogovniku Velenje varnost piše z veliko začetnico.

Diana Janežič

POŽAR NA DIZELSKI ČRPALKI UKROČEN

V oktobru, mesecu požarne varnosti, smo tudi letos izvedli taktično vajo na osnovi plana simulacij izrednih razmer, letnega plana dela Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnika Velenje in Prostovoljnega gasilskega društva Velenje s poklicnim jedrom. Lokacija vaje je bila dizelska črpalka.

Z vajo so vsi vpleteni želeli preveriti delovanje gasilskih enot Premogovnika Velenje, PGD Velenje, Pesje in Šoštanj ob nastanku požara ter usposobiti vodjo intervencije za poveljevanje in vodenje v intervencijah pri gašenju požara.

Vaja je bila namenjena tudi medsebojnemu spoznavanju opreme, s katero razpolagajo navedene gasilske enote in zaposleni v Premogovniku Velenje, spoznavanju objektov na območju dizelske črpalke in plinske

postaje z okolico, preizkusu hidrantsnega omrežja v okolici objekta in preverjanju usposobljenosti varnostnikov HTZ za primer izrednih razmer.

21. oktobra nekaj pred 16. uro je varnostnik opazil dim na področju dizelske črpalke. Takoj je obvestil dežurnega Premogovnika Velenje, ta pa v skladu z navodili dežurnega PGD Velenje, ki je aktiviral gasilce PIGD Premogovnika Velenje. V nekaj minutah sta bili na kraju dogod-

ka enoti obeh gasilskih društev.

Poveljnik PIGD je ugotovil, da je požar zajel rezervoar za nafto ter da obstaja možnost razširitve požara na celoten objekt dizelske črpalke, plinske postaje, PLP, delavnice HTZ in skladišče vnetljivih snovi. Zaradi obsežnosti izrednega dogodka je za pomoč prosil gasilska društva Velenje, Pesje in Šoštanj. Ugotovljeno je bilo tudi, da v objektu in njegovi bližini ni poškodovanih.

V vaji je sodelovalo 25 gasilcev s štiri-

ZDRAVO DELOVNO OKOLJE

»Zdravo delovno okolje. Dobro za vas. Dobro za posel.« To je moto dveletne evropske kampanje »Zdravo delovno okolje«, ki ima za cilj spodbujanje celovitega pristopa k ocenjevanju tveganja. Letos je kampanja potekala v tednu varnosti in zdravja pri delu od 20. do 24. oktobra.

Ocena tveganja je temelj evropskega pristopa k varnosti in zdravju pri delu. Za to obstajajo dobri razlogi. Če postopek ocenjevanja tveganja kot začetek pristopa k obvladovanju tveganj ni dobro izveden ali pa sploh ni izveden, je velika verjetnost, da podjetje nima ustreznih preventivnih ukrepov.

Kampanja »Zdravo delovno okolje«, ki jo vodi Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu, vključuje delodajalce, delavce, delavske zaupnike za varnost in zdravje pri delu, strokovne delavce na področju varnosti in zdravja pri delu, preventivne službe, oblikovalce politik in druge strokovnjake, ki se ukvarjajo z izboljševanjem ocene tveganja na delovnem mestu.

Glavni cilji kampanje so:

- povečati ozaveščenost o pravni odgovornosti in praktični potrebi po oceni tveganj na delovnem mestu,
- spodbujati preprost postopen pristop k oceni tveganja,
- pojasniti oceno tveganja in postopek izvajanja ocene tveganja,
- spodbujati podjetja, da sama izvedejo svojo oceno tveganja,
- promovirati idejo, da ocena tveganja zadeva vse zaposlene, in poudariti koristi sodelovanja pri oceni tveganja,
- podpirati delodajalce, predstavnike delavcev za varnost in zdravje pri delu, delavce, strokovne službe, oblikovalce politike in druge pri izboljševanju ocene tveganja,
- sporočiti, da je ocena tveganja prvi korak k sistematičnemu upravljanju varnosti in zdravja pri delu.

<http://si.osha.europa.eu/>

rimi vozili cisternami. Kot je v poročilu po vaji dejal vodja intervencije **Branko Špeh** je vaja uspela, saj so gasilci lokalizirali požar in s hlajenjem zaščitili sosednje objekte.

Tehnični direktor **mag. Marjan Kolenec** je poudaril, da smo za tokratno vajo izbrali objekt dizelske črpalke, ki smo jo postavili lani in umestili v okolje, v katerem je precej potencialno nevarnih drugih objektov – skladišče nevarnih snovi, plinska postaja, silos žagovine PLP. »Zato je prav, da smo preverili dostopnost ter možnost in usposobljenost za kakšno vrsto izrednega dogodka. Ocenjujem, da je vaja uspela in se zahvaljujem vsem sodelujočim za odgovoren pristop.«

Direktor **dr. Milan Medved** pa je čestital vsem udeležencem za dobro izvedbo vaje in dejal: »Vaje izvajamo tudi zato, ker posvečamo veliko pozornost varnosti premoženja in ljudi. Gasilska dejavnost združuje veliko prostovoljnosti in dobre organiziranosti.

V vaji smo preizkusili sredstva za gašenje, opremo, usposobljenost gasilcev za posredovanje, pomembno pa se mi zdi tudi preverjanje uspo-

sobljenosti poveljniškega kadra za načrtovanje in izpeljavo akcije.

V vaji so usklajeno delovala štiri gasilska društva, poleg našega tudi iz Velenja, Pesja in Šoštanja, in gasilci so dokaz, da je v slogi moč. Hvala vsem!«

Diana Janežič

PRIDOBIVANJE SREDSTEV ZA SOFINANCIRANJE PROJEKTOV

Evropska unija razpisuje sofinanciranje programov in projektov za spodbujanje razvoja na različnih področjih. S prenovljeno Lizbonsko strategijo EU namenja v srednjeročnem obdobju 2007-2013 Sloveniji kohezijska sredstva za trajnostno gospodarsko rast, konkurenčnost gospodarstva in zaposlovanje v višini prek 4,2 mlrd €.

Postopki za pridobivanje sredstev niso enostavni, dokumentacija je natančno predpisana, na razpisih uspejo samo tisti, ki imajo »prave« ideje in kvalitetno pripravljeno dokumentacijo.

Premogovnik Velenje želi biti močnejše sodelažen pri pridobivanju sredstev za sofinanciranje s svojimi projekti, zato je bila sprejeta odločitev, da usposobimo skupino sodelavcev za projektne vodje evropskih projektov. V njej so predstavniki podjetij v Skupini Premogovnik Velenje, in sicer: 18 sodelavcev iz Premogovnika Velenje, 5 iz podjetja HTZ, po dva sodelavca iz podjetij Gost in PV Invest ter sodelavec iz podjetja RGP.

15-dnevno usposabljanje je potekalo v času od 2. junija do 21. oktobra 2008 v prostorih Premogovnika Velenje. Za izvajalca usposabljanja je bilo glede na njihove reference na področju pridobivanja EU sredstev izbrano podjetje Pro-Eco, ki ga vodi Beno Štern s svojimi sodelavci. V začetni fazi (spoznavanje treh okvirov znanj, ki so za pridobivanje nujna) smo se srečevali dvakrat tedensko, v drugi fazi (praktično usposabljanje na lastnih projektih) pa enkrat tedensko.

Vodilna ideja projekta je usposabljanje sodelavcev s čim več delovnih področij oziroma vseh podjetij Skupine PV za zavedanje, da je možno za poslovne aktivnosti podjetja pridobiti tudi sofinanciranje z nepovratnimi sredstvi.

Udeleženci so po končanem usposabljanju:

- sposobni identificiranja evropskih izzivov in evropskih politik,
- sposobni samostojne presoje pri razvrščanju projektnih predlogov na razpise za ustrezne finančne vire,
- usposobljeni za pripravo projektnih predlogov v skladu z razpisnimi pogoji in za pripravo projektov do faze »konzerviranja« in
- sposobni samostojnega vodenja pridobljenih projektov in projektnih konzorcijev.

Med usposabljanjem smo obdelali precej dobrih idej. Veliko jih je potem v postopkih verifikacije in nadaljnje obdelave iz različnih razlogov tudi odpadlo. Za razpis Raziskovalnega sklada za premog in jeklo smo pripravili štiri projekte, oddali pa samo enega. Računamo na 60-odstotno sofinanciranje razvojno-raziskovalnega dela projekta.

Trije projektni predlogi so pripravljene, vendar jih bomo skupaj z mednarodnimi partnerji, ki so pogoj za centralizirane razpise, nadgradili in prijavi naslednje leto.

Na področju turistične infrastrukture pripravljamo štiri investicijske projekte. Z razpisom Dvig konkurenčnosti in turističnega gospodarstva - Turistična infrastruktura, ki je bil aktualen do četrtega odpiranja v začetku avgusta 2008, je bilo omogočeno zainteresiranim investitorjem sofinanciranje upravičenih stroškov v višini do 25 % (za velika podjetja) oziroma maksimalno 4 mio €.

Pravih informacij o ponovitvi razpisa (še) ni, računamo pa, da se bo to zgodilo v letu 2009 in bomo lahko

kandidirali za sofinanciranje naših projektov s tega področja.

Na razpis Športno-rekreacijska infrastruktura smo kot soinvestitor skupaj z MO Velenje prijavi projekt Izgradnja in posodobitev TRC Jezero v Velenju.

En projekt pripravljamo na razpis Strateški raziskovalni-razvojni projekti - projekti 2008, ki ga je že pred časom napovedala Tehnološka agencija Slovenije.

Na javni razpis za sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih za konkurenčnost in zaposljivost za obdobje 2008-2010 smo prijavi vsa načrtovana izobraževanja in usposabljanja za zaposlene v Premogovniku Velenje in računamo na 25-odstotno (za usposabljanje) oziroma 50-odstotno (za izobraževanje) sofinanciranje naših vlaganj na tem področju.

Možnosti za sofinanciranje dobrih projektov je veliko. Sodelavci, ki smo zaključili usposabljanje, bomo nedvomno prepoznavali projekte v svojem delovnem okolju, ki imajo potencial za sofinanciranje, in znali locirati vir financiranja.

Potrebno pa bo hitro odzivanje delovne sredine, tako v smislu formiranja najbolj učinkovite delovne ekipe za projekt kot v smislu postavitve prioritete projekta glede na ponavadi zelo kratke razpisne roke.

Bojan Stropnik,
vodja razvojnih projektov

ŠOLA POSLOVNIH ZNANJ PREMOGOVNIKA VELENJE

Izobraževalni center Skupine Premogovnik Velenje je v sodelovanju s Centrom za poslovno izpopolnjevanje in svetovanje (CISEF) Ekonomske fakultete v Ljubljani organiziral Šolo poslovnih znanj za skupino mlajših perspektivnih sodelavcev Premogovnika Velenje, HTZ, RGP, PV Invest in Gost z najmanj VII. stopnjo izobrazbe, ki bo potekala v času med 7. oktobrom 2008 in 9. majem 2009.

Ta skupina sodelavcev predstavlja pomemben kadrovski temelj za prihodnost Skupine Premogovnik Velenje, zato smo jim omogočili pridobitev sodobnih osnovnih ekonomsko-poslovnih znanj. Cilji Šole poslovnih znanj so osvojiti sodobna poslovna ekonomska znanja, dobiti inovativne, kreativne ideje za izzive podjetja, ocenitev razvojnega potenciala mladih kadrov Skupine Premogovnika Velenje ter realizacija srednjeročnega razvojnega načrta Premogovnika, v katerem so opredeljene naloge, ki so neposredno vezane na proizvodnjo premoga, ter projekti in programi, ki jih izvajajo v povezanih družbah.

V Skupini Premogovnik Velenje imamo zaposlenih 35 mlajših sodelavcev s VII. stopnjo izobrazbe, ki imajo manj kot 10 let delovne dobe. Ti sodelavci že prevzemajo in bodo še prevzemali ključne delovne naloge v Skupini Premogovnik Velenje. Za doseganje dobrih poslovnih rezultatov potrebujejo ti sodelavci ekonomska in poslovna znanja, s katerimi bodo pripomogli k razvoju podjetja. Šola poslovnih znanj, v katero so vključeni mladi kadri, je investicija Skupine Premogovnik Velenje za postavitve dobrih temeljnih znanj za prihodnost. Med izvajanjem šole bomo celovito ocenili razvojni potencial udeležencev šole.

UČENJE JE INVESTICIJA

Udeležence Šole poslovnih znanj je v sredo, 15. oktobra, v Zeleni dvorani pozdravil tudi direktor **dr. Mi-**

Ian Medved. Ob tem je poudaril: »Izobraževanje je zelo pomemben vseživljenjski proces tudi potem, ko smo že nastopili službo. Morda kdo razmišlja, da je po opravljeni diplomii konec izobraževanja, pa se to pravzaprav šele dobro prične. Temu področju je treba posvečati veliko pozornost – so pa pristopi po posameznih podjetjih zelo različni. Marsikje morajo v izobraževanje finančno vlagati zaposleni sami. Premogovnik Velenje pa je družba, v kateri se dobro zavedamo, kako pomembno je vlaganje v kader – to ni strošek, ampak investicija v prihodnost. Vi ste tisti, ki boste v naslednjem desetletju nosili breme tega podjetja, ki boste upravljali, vodili podjetja, službe, sodelavce, zato vam polagam na srce, da je treba samoizobraževanju posvetiti veliko časa – ne samo za specialistična znanja, za katera že dobro skrbimo in še bomo tudi v okviru

novoustanovljenega Izobraževalnega centra, ampak tudi za pridobivanje novih znanj, ki nam jih še manjka.

Pri tem gre tudi za široko gledanje na zadeve – ozkoglednost je velika napaka, ki si je vodilni delavec ne bi smel privoščiti, je pa še vse prepogosto prisotna. Prav zaradi tega še toliko bolj pozdravljam Šolo poslovnih znanj.«

Ob vključitvi v Šolo poslovnih znanj bo vsak udeleženec dobil priložnost, da pripravi idejni predlog rešitve enega izmed aktualnih izzivov Skupine Premogovnik Velenje, ki ga je sam opazil pri svojem delu ali širše v skupini. Uprava Premogovnika Velenje bo vse predloge ocenila z vidika pomembnosti za skupino in iz nabora izbrala predloge, ki jih bodo udeleženci Šole poslovnih znanj v času izobraževanja v timih preučevali in reševali.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

NOVE MOŽNOSTI IN PRILOŽNOSTI

Skupina Premogovnik je v četrtek, 9. oktobra, sodelovala na Zaposlitvenem sejmu v Velenju, ki je potekal pod nazivom Nove možnosti in priložnosti. Na njem smo skupaj z drugimi delodajalci predstavili svojo ponudbo delovnih mest, nekateri udeleženci so predstavili aktualne novosti na trgu delovne sile, iskalci zaposlitve in šolajoča mladina pa so iskali svoje priložnosti na trgu dela.

Zaposlitveni sejem je organiziral Zavod RS za zaposlovanje, Območna služba Velenje, pod pokroviteljstvom Mestne občine Velenje ter v sodelovanju z Območnima obrtno podjetniškima zbornicama Velenje in Mozirje, Savinjsko-šaleško Gospodarsko zbornico Velenje, Šolskima centroma Velenje in Slovenj Gradec.

Na stojnici Zavoda RS za zaposlovanje, Območna služba Velenje so predstavili ponudbo in aktualna prosta delovna mesta v regiji ter EURES storitve, ki so zanimive tako za iskalce zaposlitve, ki iščejo delo v tujini, kot za delodajalce, ki bi želeli iskati delovno silo v tujini.

ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

Skupina Premogovnik Velenje je poleg predstavitve na svoji stojnici poskrbela za individualne predstavitve poklicev, ki jih potrebujemo, sodelovala pa je tudi pri okrogli mizi Zaposlovanje in zaposlitvene možnosti invalidov. Udeležili so se je pomočnik direktorja HTZ Janko Lukner, socialni delavec v Premogovniku Velenje Dušan Zapušek in predsednik Aktiva invalidov Skupine Premogovnik Velenje Drago Kolar. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s pomočnikom direktorja HTZ Jankom Luknerjem, ki je tovrstne zaposlitvene seje pohvalil kot dodatno priložnost, da se srečajo želje tistih, ki zaposlujejo, in tistih, ki se želijo zaposliti.

Tatjana Strgar in Peter Bršek sta predstavila zaposlitveno ponudbo Premogovnika Velenje.

Janko Lukner: »Okrogla miza o zaposlovanju in zaposlitvenih možnostih invalidov mnogim ponudi veliko koristnih informacij, ki jih v HTZ že poznamo, zato pa smo predvsem izkoristili priložnost, da smo prisotne seznanili s tem, da HTZ zaposluje tudi invalide s trga delovne sile.

V zadnjih dveh letih smo zaposlili deset invalidov izven Premogovnika Velenje in kot imamo predvideno v srednjeročnem načrtu, bomo invalide s trga zaposlovati tudi v prihodnjih letih.

Čeprav je na območju velenjske upravne enote čez 200 nezaposlenih invalidov, smo imeli v preteklih dveh letih, ko smo iskali invalide za konkretne zaposlitve, kar nekaj pro-

blemov, predvsem z motiviranostjo brezposelnih invalidov za njihovo ponovno zaposlitev. Spoznali smo nekaj zelo pomembega in začeli smo delati tudi v to smer, namreč, da je treba iskati delavce in tudi invalide v času, ko izgubljajo zaposlitev ali pa so pred tem, da jo bodo izgubili. Takrat so dosti bolj motivirani za prezaposlovanje, prekvalifikacijo kot kasneje, po letu, dveh ali treh prijavljenosti na Zavodu za zaposlovanje, ko motivacija za delo pade. Takšne so naše izkušnje.

Ocenjujem, da je pomoč države pri zaposlovanju invalidov v tem obdobju ustrezna. Kar nas malo skrbi, je to, da se zakonodaja spreminja, da se načrtuje, da naj bi se pomoč drža-

ve zmanjšala. V tem primeru pa mislim, da bodo nastali problemi. Glede na to, kar se nam obeta, namreč večji problemi pri zaposlovanju, več nezaposlenih zaradi krize, ki očitno prihaja, upamo, da bo država pomoč pri zaposlovanju invalidov ohranila na sedanjem nivoju.

Sicer pa je pri zaposlovanju in delu z invalidi problematika podobna kot pri delu z vsemi drugimi delavci. So delavci in invalidi, ki so motivirani za delo in delajo dobro, in so takšni, ki so manj motivirani, zato je pri njih treba vložiti več truda za uspešno delo.

V HTZ imamo usposobljene sodelavce, da lahko priskočijo na pomoč v takšnih situacijah, mislim predvsem vodje profitnih centrov, poslovodje, nadzornike, ki so najpomembnejši pri motiviranju delavcev, in zato HTZ dosegla dobre rezultate,« je povedal Janko Lukner.

STORITVE IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA

Za potrebe Premogovnika Velenje in podjetij, kjer ima podjetje svoje lastniške deleže, ter drugih podjetij, ki bodo iskala ustrezen kader za zaposlitev in bodo želela sodelovanja s Premogovnikom Velenje, bomo kmalu tudi mi nudili vpis v bazo kandidatov za zaposlitev, strokovno pomoč pri iskanju in izbiri zaposlitve, strokovne nasvete in pomoč pri načrtovanju kariere, zaposlitev v matičnem podjetju oziroma povezanih družbah, posredovanje zaposlitve oziroma dela pri drugih delodajalcih, zagotavljanje dela delavcev drugim delodajalcem. Za iskalce zaposlitve bodo vse storitve brezplačne!

Več informacij v zvezi s tem dobite pri Tatjani Strgar v Izobraževalnem centru, telefon 03/898-21-48 ali e-naslov: tatjana.strgar@rlv.si.

Zaposlitveni sejem v Velenju je tako znova ponudil nekaj novih možnosti in priložnosti, kar pa je tudi nujno potrebno, saj podatki kažejo, da je brezposelnost invalidov v Sloveniji pereča in da povsod narašča.

Dragica Marinšek,
foto Dragica Marinšek

KLJUČNI PODATKI O POSREDOVANJU ZAPOSLOVANJA ZAVODA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE 2007!

- Na prosta delovna mesta je bilo na različne načine izvedenih 274.865 napotitev brezposelnih oseb, od tega 42.525 z SMS sporočili ter 8.865 z elektronskimi sporočili.
- Izvedli so 16 zaposlitvenih sejmov.
- EURES svetovalke so opravile 16.452 informiranj in svetovanj.
- Zaposlili so 49.117 brezposelnih oseb.

Brezposelnost invalidov v Sloveniji (september 2008):

- število brezposelnih invalidov: 10.576,
- delež invalidov med brezposelnimi: 17,6,
- zaposlitve brezposelnih invalidov: 1.475,
- vključeni v zaposlitveno rehabilitacijo v obdobju: 662,
- vključeni v zaposlitveno rehabilitacijo ob koncu meseca: 436,
- obravnavani na rehabilitacijski komisiji: 385.

Sedem največjih invalidskih podjetij v Sloveniji:

HTZ Velenje – 1.000 zaposlenih, Gorenje IPC, Velenje - 888 zaposlenih, SŽ-ŽIP, Ljubljana – 730 zaposlenih, Muralist, Murska Sobota – 674 zaposlenih, LIK VIO Kočevje – 309 zaposlenih, MLM Maribor - 276 zaposlenih.

PODPIS DOGOVORA O IZGRADNJI OBJEKTA GAUDEAMUS

16. oktobra so župan MO Velenje Srečko Meh, minister za šolstvo in šport Republike Slovenije dr. Milan Zver in direktor Šolskega centra Velenje Ivan Kotnik podpisali Dogovor o sofinanciranju izgradnje večnamenskega objekta Gaudeamus v sklopu Šolskega centra Velenje. Podpisniki so soglašali o izgradnji večnamenskega objekta na osrednji lokaciji Šolskega centra Velenje, ki bo imel bruto površino 3.800 m². Skupna vrednost investicije naj bi bila 2,7 milijona evrov, zaključek del bo predvidoma v septembru 2009.

Z novim objektom bodo zagotovljene potrebne površine za nove visokošolske izobraževalne programe, ki jih izvajajo v Velenju, aktivnosti Mladinskega centra Velenje in prehranjevanje dijakov, študentov ter drugih udeležencev izobraževalnih programov.

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije bo za izgradnjo večnamenskega objekta prispevalo razpoložljivo zemljišče in opravilo ustrezne postopke za izvedbo investicije s predvidenimi soinvestitorji. Poleg tega bo zagotovilo sredstva za soinvestiranje dela objekta, ki bo služil prehranjevanju. MO Velenje bo zagotovila del sredstev za izgradnjo objekta.

Šolski center Velenje bo izvedel postopke za pripravo investicijske, gradbene in lokacijske dokumentacije v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo porabo javnih investicijskih sredstev in vodenje investicij.

Služba za odnose z javnostmi MO Velenje

SPOZNALI SO DELOVNO OKOLJE RUDARJEV

21. oktobra so se na strokovnem obisku v Premogovniku Velenje mudili predstavniki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Sektorja za izvedenstvo. V Muzeju premogovništva Slovenije so jih sprejeli predstavniki Skupine Premogovnik Velenje in Aktiva delovnih invalidov.

Goste, med katerimi sta bila direktor sektorja za izvedenstvo pri ZPIZ mag. Dejan Premik in direktor sektorja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Boris Gačnik, je sprejel direktor HTZ Velenje dr. Vladimir Malenkovič. Predstavil je Skupino Premogovnik Velenje, matično družbo in HTZ Velenje.

Drago Novak, predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije, in Drago Kolar, predsednik Aktiva delovnih invalidov, sta predstavila delovanje organizacij, ki ju vodita, ter poudarila dolgoletno uspešno sodelovanje uprav, sindikatov, svetov delavcev in strokovnih služb Premogovnika Velenje in HTZ pri razreševanju invalidske problematike.

Boris Potrč, dolgoletni vodja Službe za varstvo pri delu, je predstavil področje varnosti in zdravja pri delu, Dušan Zapušek, član REHA tima in organizator srečanja, pa delovanje REHA tima.

Poudaril je, da so v timu zbrani strokovnjaki glede na posamezne primere, ki jih obravnavajo, sodelujejo pa strokovnjaki medicine dela ter s področij psihologije, socialnega dela, tehnologije, delovne terapije in izobraževanja. Kot je poudaril, je zaposlitvena rehabilitacija pravica vsakega invalida, poleg tega pa so pravice še, da je invalid zaposlen, usposobljen za delo in da lahko tudi napreduje. Vse te pravice invalidi v Skupini Premogovnik Velenje imajo.

Da bi gostje spoznali delovno okolje rudarjev, so se po uvodnem srečanju podali na ogled Muzeja premogovništva Slovenije.

Udeleženci srečanja so z zanimanjem pričakovali ogled muzeja.

SPECIFIČNO DELOVNO OKOLJE

Delovno področje Sektorja za izvedenstvo je sicer naslednje: sektor svetuje na področju invalidskega zavarovanja, izvedenstva in delovanja izvedenskih organov, vodi strokovna posvetovanja invalidskih komisij z namenom usklajevanja skupnih kriterijev za izvedenska mnenja in zagotavljanje uporabe sodobnih dosežkov na področju zdravljenja, rehabilitacije in ustrezne dela-zmožnosti, daje izvedenska mnenja v postopkih za priznavanje in varstvo pravic zavarovancev ter usmerja in usklajuje delo senatov invalidskih komisij.

Mag. Dejan Premik, direktor sektorja za izvedenstvo pri ZPIZ, je

pojasnil namen obiska: »V sektorju smo se lani odločili za obiske večjih slovenskih podjetij, da bi bolje spoznali njihovo delovno okolje in posebnosti ter navezali stike z odgovornimi v teh podjetjih. Tako lahko bolj učinkovito razrešujemo težave, do katerih prihaja pri dajanju izvedenskih mnenj oziroma delu invalidskih komisij.

Delovno okolje v Premogovniku Velenje je specifično tudi v slovenskem prostoru, podobno je le še v revirjih, in vaše izkušnje, posebnosti lahko koristimo le v omejenem obsegu, pa vendarle.

Obisk v muzeju je bil koristen, dobili smo vtis o delovnem okolju rudarjev in težavnosti dela. K temu je pripomogel tudi zelo dober vodič (to

je bil Boris Kovše, op.p.), ki je poskrbel tudi za to, da odhajamo od vas zadovoljni in z lepimi spomini.«

Vilko Černovšek, direktor območne enote Ravne na Koroškem, se je najprej zahvalil za povabilo in odlično organizacijo obiska, nato pa poudaril: »Zelo zanimiva je bila predstavitev podjetja HTZ in tudi vašega dela na področju invalidske problematike.

Naša območna enota ima v Velenju izpostavo, ki v celoti rešuje vse zadeve glede upokojevanja in invalidske ocenitve. Izpostava zelo dobro sodeluje s strokovnimi službami v Premogovniku Velenje, tudi mi na Ravnah se trudimo, da je to sodelovanje tekoče.

Z vašo Kadrovsko-spolšno službo sodelujemo že dolgo in radi, saj so zaposleni v njej zelo dobro strokovno usposobljeni za pripravo dokumentacije in vsega drugega, kar je potrebno, da vaši zaposleni lahko

Mag. Dejan Premik

uveljavljajo svoje pravice. Ocen invalidnosti je v zadnjih letih precej manj kot pred leti – tega ste gotovo

Vilko Černovšek

najbolj veseli pri vas, pri nas pa imamo zaradi tega pač manj dela.«

Diana Janežič

ROJSTNA DNEVA INTERNIH MEDIJEV

V ponedeljek, 20. oktobra, je minilo 33 let, kar so delavci velenjskega premogovnika - takrat Rudnika lignita Velenje - slišali prvo oddajo iz domačega studia. Povedano drugače, takrat je na območju starih Prelog začela delovati razglasna postaja.

In kako interni radio Premogovnika Velenje deluje sedaj?

Letos smo predvajali že 190 oddaj z vsebino o aktualnih dogodkih v podjetju in izven njega, a povezanih z našim delom. Prek radia redno poročamo o proizvodnji in poslovanju Premogovnika in njegovih družb, o varstvu pri delu, varovanju okolja, izobraževanju zaposlenih, kulturnem utripu v podjetju, posredujemo nasvete za varno in zdravo delo ter življenje, obveščamo o športnih, kulturnih in družabnih dogodkih, spremljamo tudi dogodke v Velenju, naši dolini in sploh vse, kar je povezano s Skupino Premogovnik Velenje, z besedo in glasbo pa poskrbimo tudi za razvedrilo, sprostitve.

Tudi v prihodnje bo tako! Vsekakor vse zaposlene v Skupini Premogovnik Velenje vsak delovni dan vabimo v našo družbo - bodisi pri zvočnikih na področju NOP ali prek portala na računalnikih, kjer lahko naše oddaje preberete ali slišite - in vam želimo prijetno, varno in uspešno delo.

V letošnjem letu pa obeležujemo tudi 55-letnico prve izdaje internega glasila Rudar. Ko so pri sindikatu Rudnika lignita Velenje leta 1953 izdali prvo številko Velenjskega rudarja, se seveda v podjetju še ni govorilo o internem komuniciranju, danes pa je Rudar eno od pomembnih orodij internega komuniciranja v Skupini Premogovnik Velenje. Rudarjev rojstni dan bomo praznovali v novembru.

Dragica Marinšek

»MRAMOR« MORA USPETI!

Sandi Osetič, Oskar za prijatelje, je strojni tehnik in pri nas zaposlen od leta 1989. Je nadzornik strojnih del v Strojni službi jama jug in sever. Je član ekipe v premogovniku Mramor in o tem pravi: «Odhod v Mramor je bil zame izziv in sprejetje zelo odgovornega dela. Ni mi žal, da sem se zanj odločil, in upam, da bomo celoten posel uspešno izpeljali do konca. Oprema je stara, a dobro remontirana in za rudnik Mramor zlata vredna. Naša ekipa v Mramorju je odlična, usposobljena. S kolegi iz Mramorja dobro sodelujemo, zavzeti so za delo in so se hitro naučili delati z odkopno opremo.»

☛ **Ali hranite kakšno stvar iz mladih let?** Iz otroštva hranim harmoniko. Je zelo stara, okoli 60 let. Trenutno se nanjo ne da igrati, se jo pa da popraviti. Dobil sem jo, ko sem bil star 10 let, in to je bila takrat že moja druga harmonika.

☛ **Katera je bila vaša najboljša ocena v osnovni šoli?** Ocene so bile od pet navzdol, mislim, da sem dobil tudi kakšno enico. Bil sem odličen,

prav dober.

☛ **Kdo je na družinski sliki iz vaše mladosti?** Družina smo bili oče, mama, brat in jaz.

☛ **Na kaj pomislite, ko se odpravljate na delo?** Pri tem predvsem razmišljam, kaj me čaka. Ali bo šlo delo tekoče naprej, bodo zastoji, nezgode. Želim si, seveda, da bi bilo čim manj ovir in bi delo dobro teklo.

☛ **Kako bi predstavili svoje podjetje v dveh stavkih?** Premogovnik

Velenje je moje podjetje. Omogočilo mi je, da sem si ustvaril družino, obstoj in trudim se, da mu vračam po svojih najboljših močeh. Je dobro podjetje, ki odlično skrbi za svoje delavce glede varnosti pri delu in tudi s plačilom, s čimer pa, seveda, nikoli nismo zadovoljni in si želimo večjega. S projekti, ki jih začnemo na drugih trgih, smo začeli prodajati tudi naše bogato rudarsko znanje.

☛ **Kakšen poklic ste si želeli pri**

desetih letih? Želel sem biti policist. Zdaj pa mi ni žal, da sem se odločil drugače. Zadovoljen sem s svojim poklicem in z delom v jami.

● **Na koga ali kaj se pri svojem delu lahko najbolj zanesete?** Na svoje sodelavce, tako vodje kot tiste, ki jih jaz vodim. Delam v odlični skupini, v katero prihajajo tudi mlajši sodelavci. Skrbi me premajhen priliv novih sodelavcev, saj potrebujejo precej časa, da lahko delo samostojno in odgovorno opravljajo. Starejši delavci pa nenehno odhajajo in jih zelo pogrešamo.

● **Kaj najraje delate, kadar nič ne delate?** Takrat sem najraje doma, z družino. Zaradi ukvarjanja z glasbo sem veliko »prevandral« po svetu, aktiven sem bil v več društvih, zato sem bil malo doma. Še vedno sem član in podpredsednik Gasilskega društva Vinska Gora, kjer sem bil osem let predsednik, sem član Lovsko-sportnega društva, Čebelarskega društva.

● **Katero besedo bi pripisali sebi: reklamacija, kulinarika, reinkarnacija, rekreacija? In zakaj?** Reklamacijo bi si že pripisal. Glede tega morda kdaj kompliciram. Rad imam, da

stvar, ki jo kupim, deluje in če ne, se pritožim.

Kar zadeva kulinariko, imam srečo, da sem našel ženo, ki zelo dobro kuha in mi v tem pogledu nič ne manjka. Glede hrane nisem izbirčen. Kuham tudi sam, v glavnem takrat, ko sem v službi dopoldne in dokončam že deloma pripravljeno kosilo.

V reinkarnacijo nisem nikoli verjel in nikoli ne bom.

Ne smem reči, da se veliko rekreiram, ker mi za to zmanjkuje časa pa tudi malo sem len. Upam, da bom za to imel kdaj več časa, ko bodo otroci zrasli, na primer. Zdaj me trije sinovi preveč zaposlujejo.

● **Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?** Stanujem v zaselku Prelska v Vinski Gori. Tukaj sem zelo zadovoljen. Če pa bi lahko izbiral, bi bil na leto kakšen mesec več na morju.

● **V kateri kulturni ustanovi vas lahko največkrat srečamo?** Zaradi otrok sem največkrat v knjižnici, kamor hodimo po knjige in na kakšno predstavo. Ko pa bodo otroci zrasli, bova z ženo večkrat šla na kakšno prireditev; včasih sva rada hodila v

gledališče.

Imam pa kulturo doma, ker ponovno igram harmoniko skupaj s starejšim sinom, ki se uči igrati bariton.

● **Čim več daješ, tem več imaš. Se strinjate?** Menim, da sem človek, ki dosti daje. Trudim se, da ustrezem vsakemu, ki me prosi za kakšno uslugo. Povsem sem zadovoljen s svojim življenjem in prijatelji, ker od vsega tudi dobivam. Torej dajem in prejemam.

● **Kdo ali kaj vam v življenju največ pomeni?** Zagotovo družina: žena in trije sinovi. Starejši sin ima 10 let, dvojčka pa bosta kmalu dopolnila 5 let.

● **Katere so tri vaše dobre lastnosti?** Lahko rečem, da sem dober, pošten in rad pomagam.

● **Kaj bi spremenili pri sebi?** Morda to, da bi se res moral več rekreirati.

● **Kateri moto vas spremlja skozi življenje?** Ko si zastavim cilj in začnem z nekim delom, ga želim doseči in speljati v celoti do konca. Tudi zato sem prepričan, da bo projekt Mramor uspel!

Diana Janežič

NOVA OBLEKA STARE ELEKTRARNE VELENJE

Letos mineva 80 let od pričetka delovanja Termoelektrarne Velenje, bolj znane pod imenom Stara elektrarna. Objekt, ki je v lasti povezane družbe Premogovnika Velenje PV invest, je bil zgrajen med leti 1919-1927, do leta 1970 pa so v njem pridobivali električno energijo. Ob visoki obletnici je bil predstavljen projekt prenove objekta in novih vsebin.

Na slavnostnem dogodku 16. oktobra so zbrane udeležence pozdravili direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved, župan Mestne občine Velenje Srečko Meh in v. d. dekana Fakultete za energetiko prof. dr. Andrej Predin. Projekt prenove je predstavil direktor PV Invest Drago Potočnik.

Dr. Milan Medved je ob tem dejal: »Simbolično je, da v 80. letu obstoja Stare elektrarne temu spomeniku industrijskega oblikovanja dajemo novo vsebino. Nekoč je v njej potekalo pridobivanje električne energije, v prihodnosti bo proizvajala nove kadre za delo v energetiki.

V teh prostorih bodo zrastle tudi nov Inštitut za energetiko, laboratoriji in predavalnice – skratka sodoben center za izobraževanje, ki bo zagotovil nadaljnji razvoj in obstoj energetike v tem okolju.«

Velenjski župan **Srečko Meh** je ob tej priložnosti povedal: »Zgodba, ki se je s postavitvijo Termoelektrarne Velenje začela leta 1928, ima danes zaključen krog – zgodba o pridobivanju energetike se bo nadaljevala z izobraževanjem kadrov v energetiki. Pomembno je, da smo za ta arhitekturno in kulturno zelo lep objekt končno našli pravo vsebino, saj so ideje iz preteklosti z današnjega zornega kota bile povsem napačne.

Tak biser tehnične in kulturne dediščine je celotno območje Starega jaska, ki ga imamo v prihodnosti namen spremeniti v izobraževalni kampus. Geslo promocije Velenja kot kulturne (so)prestolnice leta 2012 je Čista energija in prepričan sem, da veliko

Nova obleka Stare elektrarne

energije povezuje tudi vse, ki sodelujete pri predstavljenem projektu.«

Prof. dr. Andrej Predin je zbrane seznanil z razveseljivim podatkom, da so »v prvem študijskem letu na Fakulteto za energetiko v visokošolski, univerzitetni in magistrski študijski program vpisali skupaj 183 študentov: 121 v Krškem, 62 v Velenju. V primerjavi z ostalimi tehničnimi fakultetami z daljšo tradicijo je naš vpis vsekakor velik uspeh. To kaže na zavedanje ljudi, da je skrb za energijo ena od pomembnejših prioritet.

Vizija Fakultete za energetiko je zastavljena zelo visoko – postati najboljša izobraževalna in znanstveno raziskovalna ustanova v jugovzhodnem delu Evrope, kar bo možno doseči le ob dovolj dobri podpori znanstveno raziskovalnega dela, predvsem z zagotovitvijo tako prostorov kot tudi raziskovalne opreme Inštituta.«

OBJEKT JE V DOBREM STANJU

V letu 2007 je v Sloveniji, v okviru Univerze v Mariboru, pričela z delovanjem nova visokošolska ustanova – Fakulteta za energetiko. Sedež fakultete je v Krškem, sedež Univerzitetnega centra za energetske študije in raziskave, to je Inštituta za energetiko, pa je v Velenju. V okviru Fakultete za energetiko študij poteka na obeh lokacijah, v Krškem in v Velenju.

Občini Krško in Velenje sta na obeh lokacijah zagotovili ustrezne predavalnice, kabinete, študentska domova, namestitve za gostujoče profesorje, računalniške in video predavalnice, prostore za dekanat ter strokovne službe, knjižnice in čitalnice ter najnujnejše laboratorije. V fazi izdelave projektnih nalog je hidrolaboratorij v Krškem ter termo- in drugi potrebni

V akustičnem prostoru Stare elektrarne je zazvenela harfa mag. Tine Žerdin.

laboratoriji v Velenju. Za oba laboratorija, tako v Krškem kot v Velenju, še iščejo najustreznejše lokacije.

Zagotovo je najboljša lokacija, kamor je mogoče umestiti dopolnilni program Fakultete za energetiko ter celotno dejavnost Inštituta za energetiko, Stara elektrarna v Velenju. Objekt stoji na območju starega jaška Škale in je od leta 1970, ko so v njem prenehali s pridobivanjem električne energije, neizkoriščen, prepuščen propadanju, čeprav je arhitekturni biser med tovrstnimi objekti v Sloveniji. Je v dobrem stanju in primeren za rekonstrukcijo ali spremembo na-

membnosti.

Skupina profesorjev Fakultete za energetiko si je, skupaj z energetskimi strokovnjaki iz Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj, zgradbo Stare elektrarne v novembru 2007 temeljito ogledala in ugotovila, da je objekt primeren za umestitev:

- sodobnega termo laboratorija, namenjenega pedagoški in raziskovalni dejavnosti (žerjavna proga z vso infrastrukturo še stoji in deluje),
- več laboratorijev za pedagoško in raziskovalno dejavnost na področju obnovljivih in alternativnih virov energije,

- več laboratorijev za pedagoški proces na vseh stopnjah izobraževanja (električne inštalacije in naprave, industrijska elektronika, gradniki, zaščitni in krmilni sistemi, avtomatika, senzorji, merilna tehnika v energetiki, avtomatizacija industrijskih procesov, optoelektronika ...),
  - prostorov za delovanje Inštituta za energetiko (povezava nosilcev predmetov in študentov z raziskovalnim delom),
  - vsaj dveh predavalnic za 50 slušateljev,
  - vsaj dveh manjših predavalnic za 25 slušateljev,
  - strokovne knjižnice in čitalnice,
  - drugih nujno potrebnih prostorov.
- Vsaj en del zgradbe bi bilo mogoče nameniti prikazu dokumentacije in manjših eksponatov iz bogate življenjske zgodbe o pridobivanju termoelektrične energije v Šaleški dolini.

Na osnovi že izdelanih dokumentov o dejavnostih Fakultete za energetiko in njenega Inštituta za energetiko je mogoče ugotoviti, da bodo dejavnosti v Stari elektrarni povezane z novo zaposlitvijo vsaj 52 delavcev.

Celoten projekt bo financiran iz več virov, del proračunskih sredstev bo temu projektu namenila MO Velenje, projekt pa bo prijavljen tudi na vse razpise ministrstev in EU skladov, ki tovrstnim vsebinam namenijo nepovratna sredstva.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

Dr. Franc Žerdin: »Zelo sem zadovoljen, srečen ob današnjem dogodku. Imenovali smo gradbeni odbor Energetskega centra Velenje, ker to pomeni operativni začetek obnove Stare elektrarne. Sem še večji optimist – da bo ta projekt impozanten vstop v bodoči študentski kampus, kar je veliko večji projekt, ki ga bomo znali v Velenju realizirati. Naš ambicija je v začetku leta 2009

pridobiti gradbeno dovoljenje, za kar mislim, da ne bi smeli imeti večjih težav, objekt pa imamo namen dokončati do sredine leta 2010. Tak termin bi bil povsem ustrezen, saj bo takrat prva generacija študentov, ki smo jo vpisali letos, v tretjem letniku, kjer pa že potrebujejo delo v laboratorijih.«

Dr. Milan Medved, predsednik gradbenega odbora: »Gradbeni odbor je sestavljen iz pravih članov, ki bodo lahko pomagali realizirati projekt, ki smo mu dali pravo ime: Energetski center Velenje. Stara elektrarna je bila prazna dobro desetletje, v tem obdobju pa smo ves čas iskali primerne vsebine. Menim, da smo ob vseh idejah, zdaj našli res pravo, stara elektrarna je prišla k svojemu izvornemu namenu – služiti energet-

skemu sektorju.

Pri projektu gre za skupno sodelovanje glavnih energetskih družb v Šaleški dolini, z veliko podporo MO Velenje in Univerze v Mariboru. Za takšne projekte so v EU namenjena finančna sredstva v različnih skladih. Smo v fazi analize teh možnosti, vsekakor pa bomo izrabili vse možnosti.«

VELENJSKA ODKOPNA METODA V MAKEDONIJI

Zveza rudarskih in geoloških inženirjev Republike Makedonije je 26. septembra organizirala posvetovanje »Potrebe in možnosti za kontinuirano oskrbo s premogom«. Okrogla miza je potekala v Bitoli pod pokroviteljstvom REK BITOLA. Iz skupine Premogovnik Velenje sva se posvetovanja udeležila mag. Marjan Hudej in Ivan Pečovnik iz povezane družbe RGP.

Posvetovanje je potekalo v hotelu Molika, ki leži v narodnem parku pogorja Pelister na nadmorski višini 1.420 metrov. Vrh Pelister je visok prek 2.600 metrov. Hotel ima naziv po redki vrsti drevesa (križanec med smreko in borom), ki raste le na tem področju in velja za značilnost tega kraja. Mesto Bitola leži na obrobju široke kotline, na nadmorski višini okrog 700 metrov. Na pobočjih Pelistra so bila v preteklosti smučišča, ki pa so sedaj opuščena.

Celotna bitolska kotlina (Pelagonija) leži na premogu. Na osnovi dosedanjih raziskav je skupna količina poznanih rezerv premoga – lignita s tega območja prek 1,7 milijarde ton. Vzhodno od Bitole je postavljena sodobna termoelektrarna z močjo 3 x 225 MW (skupno 675 MW).

Za tuje investitorje je zanimiva tudi lokacija nahajališča Mariovo v okolici Prilepa, kjer je 110 milijonov ton zaloga lignita v razmerah, primernih za enostavno podzemno pridobivanje. Tu načrtujejo izgradnjo nove termoelektrarne z močjo 2 x 210 MW. Treba bo odpreti, opremiti in pripraviti za proizvodnjo premogovnik s podzemnim pridobivanjem lignita, zmogljivosti 2,66 milijona ton na leto za obdobje obratovanja prek 35 let.

Trenutno je najbolj pereč problem za Makedonijo oskrba s premogom za obstoječo TE Bitola, ki potrebuje za redno proizvodnjo 6 milijonov ton lignita na leto. Tega sedaj pridobivajo na površinskem kopu Suvodol, kjer pa zaloge blizu površine kopnijo in bo v prihodnjem obdobju od 5

Mag. Marjan Hudej med predstavitvijo projekta Mramor

do 10 let treba celotno proizvodnjo nadomestiti s podzemnim pridobivanjem. V ta namen so predvideni trije premogovniki – Suvodol v globljem področju obstoječega površinskega kopa ter v bližini še Brod-Gneotino in Živojno. Republika Makedonija nima razvitega podzemnega pridobivanja premoga in tudi nima nobenih izkušenj na tem področju. Ima pa precej dobro opravljene raziskave nahajališč in potrjene zaloge.

DRAGOCENE IZKUŠNJE VELENJSKEGA PREMOGOVNIKA

RGP je že v letu 2004 izdelal tehnološko študijo o možnostih podzemne eksploatacije premoga v navedenih treh premogovnikih za potrebe TE

Bitola, in sicer v sodelovanju z rudarskim inštitutom iz Skopja. Študija je potrdila možnosti in vse pogoje za podzemno pridobivanje lignita po Velenjski odkopni metodi. Študija je v strokovni javnosti in v poslovnih krogih makedonskega elektrogospodarstva naletela na velik odmev, ponekod (pri izvajalcih obstoječe tehnologije površinskega pridobivanja in pri starejših akademskih rudarske stroke) pa tudi na pomisleke in zadržke.

V tem času do leta 2008 pa so se zaradi nerožnatega stanja v energetiki (uvažajo večino potrebne električne energije, rezerve premoga na površini se hitro zmanjšujejo) vsi nivoji poenotili in sedaj zelo podpirajo odpiranje premogovnikov s podze-

mnim pridobivanjem.

Mag. Marjan Hudej in Ivan Pečovnik sva na povabilo organizacijskega

odborna za posvetovanje pripravila in predstavila referat z naslovom "Sodobna tehnologija odkopavanja debelih slojev lignita v Premogovniku Velenje". Referat je objavljen v zborniku predavanj s posvetovanja (»Zbornik na trudovi – trkalezna masa«, 26. 9. 2008 god., Bitola), ki je dostopen v strokovni knjižnici Premogovnika Velenje. Referat je objavljen v angleškem in makedonskem jeziku.

Ker je čas posvetovanja sovpadal tudi s svečanim zagonom pilotnega odkopa Mramor v Tuzli, sva v dogovoru z vodstvom Premogovnika Velenje predstavila tudi ta projekt kot primer dobre prakse konkretnega mednarodnega sodelovanja tako na področju prenosa tehnologij kot na področju investicijske dejavnosti.

Posvetovanje je odprla namestnica ministra za gospodarstvo Republike Makedonije, med več kot 80 udeleženci pa so bili prisotni člani zveze rudarskih in geoloških inženirjev, predstavniki ELEM (Elektro Makedonija), REK Bitola (pokrovitelj), rudarske fakultete iz Štipa, aktivni ter upokojeni akademiki, profesorji in direktorji podjetij. Posvetovanje je spremljala številna ekipa novinarjev in snemalcev RTM ter drugih medijev. Oba referata sta bila pri udeležencih posvetovanja zelo pozorno in pozitivno sprejeta. Na koncu sva odgovarjala na številna vprašanja udeležencev.

Zaključek posvetovanja je bil, da Republika Makedonija pospeši prizadevanja in opravi konkretne postopke za pričetek in nadaljnji intenzivni razvoj podzemnih premogovnikov v kratkoročnem obdobju. Pri tem računamo na mednarodno pomoč, tudi na strokovno sodelovanje Premogovnika Velenje, tako na tehnološkem kot finančnem področju. Ne izključujemo tudi možnosti koncesij za tuje vlagatelje.

Ivan Pečovnik,
vodja Tehnološko-komercialne
službe RGP

HYDRO 2008

V času od 6. do 8. oktobra je v Ljubljani pod okriljem angleške družbe Hydropower&Dams potekala konferenca »Hydro 2008« z delovnim naslovom »Progressing World Hydro Development«. Podjetje RGP, d. o. o. se je na konferenci predstavilo s člankom Marka Ranzingerja »Izdelava črpalne hidroelektrarne Avče - povezava rudarskih in gradbenih del v praksi«. Soavtorja članka sta Alida Rejec, SENG d. o. o., in Miran Komel, HSE Invest Nova Gorica.

Pod streho Cankarjevega doma se je zbralo več kot 800 udeležencev iz 66 držav celega sveta, ki se v mednarodnem merilu ukvarjajo s hidro problematiko, z njenimi dosežki in izzivi ter načrtovanjem in izgradnjo novih hidroelektrarn. Podjetje RGP, d. o. o. je želelo s predstavljenim člankom v prvi vrsti prikazati nujnost povezave rudarske in gradbene stroke pri izdelavi podzemnih hidro-tehničnih objektov, kakršni Avče nedvomno so.

V treh dneh je bilo 137 predstavitev, ki so bile razporejene pod dvajsetimi delovnimi naslovi. Potekale so vzporedno dopoldne in popoldne v treh dvoranah Cankarjevega doma. Vsekakor je bilo izredno zanimivo spoznavati problematiko in rešitve pri izdelavi podzemnih objektov za potrebe hidroelektrarn po svetu.

Vzporedno s konferenco je potekala tudi razstava stodveh razstavljalcev opreme, servisa, inovacij in dobre prakse s hidro področja. Prisotna so bila skoraj vsa podjetja, ki v svetu kaj pomenijo na tem področju znanosti in tehnologije. Za nas, rudarje je bilo zanimivo predvsem spoznavanje teh podjetij in njihovih storitev.

Obisk takšnih konferenc in aktivna predstavitev člankov sta vsekakor s strokovno-inženirskega vidika veliki pridobitvi tako za posameznika kot podjetje. Na konferenci dobimo ogromno informacij, ki nam lahko zelo koristijo pri našem bodočem delu. Danes je RGP aktivno prisoten pri izgradnji črpalne hidroelektrarne Avče na Soči, jutri je nov dan z novimi izzivi. Eden od takšnih bo vsekakor izgradnja črpalne hidroelektrarne Kozjak na reki Dravi. Z izkušnjami, ki jih na tem področju pridobivamo, pa bo podjetje RGP vsekakor dober partner pri njeni izgradnji.

Marko Ranzinger,
univ. dipl. inž. rud.

**HYDRO
2008**

**PROGRESSING WORLD
HYDRO DEVELOPMENT**

6 to 8 October 2008
Ljubljana, Slovenia

Abstracts
of Conference Papers
(Full papers enclosed on CD)

»NA ZDRAVJE« Z VODO IZ JEZERA

Podjetje HTZ je med 13. in 17. oktobrom ob Velenjskem jezeru na pomolu pod čolnarno testiralo neodvisno mobilno enoto (NME) za filtriranje vode na terenu. To je naprava za filtriranje in pripravo pitne vode iz vseh površinskih voda.

Problematika površinskih voda je, da se kvaliteta vode spreminja glede na letni čas. Tako se spomladi, ko se topi sneg, pojavlja v vodi več raztopljenih trdnih delcev, v sušnih poletnih obdobjih pa poraste število mikroorganizmov. Glede na te razmere testirajo učinkovitosti filtracije, filtracijskega sistema neodvisne mobilne enote. Neodvisna mobilna enota je sestavljena iz treh sklopov. Prvi je energetski del – napajalni modul, drugi je filtracijski modul in tretji modul – potopna črpalka s pripadajočo opremo. Naprava obratuje 24 ur dnevno, deluje pa takole! Potopno črpalke potopijo v jezero ali reko ter črpajo vodo prek cevi do čistilne naprave. V čistilni napravi gre voda skozi sistem čistilnih filtrov, kjer se očisti. Pri tem načinu priprave pitne vode je ključna predfiltracija. Z njo pripravijo vodo za nadaljnje čiščenje, odstranijo vse večje delce v vodi, pesek, mulj, alge. V naslednji fazi priprave vode ji izboljšajo okus in vonj z aktivnim ogljem. Zadnja faza filtracije za pripravo pitne vode je mikrobiološka. Z njo iz vseh površinskih voda odstranijo vse viruse, bakterije, mikroorganizme, težke kovine. Vse potrebne meritve krmilijo prek računalniškega programa. Izmerjene parametre lahko odčitavajo na prikazovalniku ali pa jih beležijo prek osebnega računalnika. Poleg datuma in časa zajemajo podatke o količini filtrirane vode, trenutnem pretoku vode, vstopnem tlaku vode, tlaku pred vsako stopnjo filtracije in po njej, padcu tlaka na filtracijskih stopnjah, toku črpalke in napetosti črpalke. Glavni namen testiranja je določiti

tev življenjske dobe filtrskih vložkov, časa delovanja, kadar neodvisna mobilna enota deluje samo na akumulatorjih, ugotoviti filtracijsko sposobnost pri različnih vstopnih vodah, testiranje izboljšav na sistemu neodvisne mobilne enote, nadalje ugotoviti sposobnost polnjenja akumulatorjev pri različnih vremenskih razmerah oziroma različnih letnih obdobjih. NME beleži dobre rezultate. Zanj je HTZ na letošnjem Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju dobil priznanje Mestne občine Celje, preizkušanje pri Velenjskem jezeru pa je prav tako potrdilo njeno učinkovitost. Energijo za delovanje naprave so črpali od sonca, učinkovitost čiščenja pa preizkusili tudi s pitjem in to brez negativnih posledic. Naprava lahko na uro očisti 360 litrov vode in je vsekakor zelo primerna za območja s slabo pitno vodo in za pomoč ob elementarnih nesrečah.

PIKAPOLONICA NA PRAŠNI CESTI

V povezani družbi Karbon so se odločili za prijazno gesto in osnovni šoli Gustava Šiliha, ki v Velenju poleg OŠ Šalek

nosi naslov EKO šole, poklonili petnajst knjig z naslovom Pikapolonica na prašni cesti.

Knjigo je izdalo društvo Jasa iz Ljubljane v sodelovanju z Ministrstvom za okolje v okviru projekta EKO šol kot podporo pri izobraževanju otrok v vrtcih in osnovnih šolah. Projekt EKO šole vsebuje izobraževalne vsebine odnosa do okolja v najširšem smislu – tako do ravnanja z okoljem, odpadki, energijo in odnosa do vseh živih bitij.

Ob predaji knjig je Franc Lenart, direktor Karbona, ravnatelju OŠ Gustava Šiliha Alojzu Toplaku in njegovi pomočnici Lilijani Lihteneker ponudil tudi sodelovanje pri organizaciji ali izvedbi posameznih vsebin v projektu EKO šole – ogled dejavnosti Karbona, predavanja z ekološkimi vsebinami, pomoč pri raziskovalnih nalogah, česar sta bila zelo vesela in v šoli bodo njihovo pomoč radi sprejeli.

Franc Lenart, desno, je knjižice predal ravnatelju OŠ Gustava Šiliha Alojzu Toplaku.

NAŠE ROKE SO BILE POSODE

Odprtja razstav v razstavišču Barbara so vedno nova doživetja. Enega takšnih nam je 23. oktobra pripravil Jiří Kočica, akademski kipar, tudi pesnik. Študiral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in leta 1991 diplomiral pri profesorjih Luju Vodopivcu in dr. Tomažu Brejcu. Kiparsko specialko je leta 1993 zaključil s temo »Kata-logos« pri prof. Dušanu Tršarju.

K ogledu razstave in sodelovanju pri njenem nastajanju nas je popeljala likovna kritičarka **Tatjana Pregl Kobe**: »Jiříjevi predmeti so vedno jedro sporočila in običajno postanejo darovi za ljudi. Jeseni pred petnajstimi leti je za razstavo z naslovom »Pesem« med izdelovanjem glinenih posod verz za verzom napisal v posode. Vsakega v svojo posodo tako, da so bili verzi prej kot na papir vpisani v glino. V posode je nasul zemljo in vanje posadil mlada drevesca, vzgojena iz semen, ki jih je nabral na gozdnih poteh. Trideset obiskovalcev – toliko verzov sestavlja Pesem – je dobilo v dar posode z verzi, drevesci in prošnjo, da jih presadijo v okolje, ki jim bo omogočilo rast. Letošnjo pomlad je nabral nova semena, naredil nove posode, napisal novih dvanajst ver-

zov, ki skupaj s prejšnjimi predstavljajo leta njegovega življenja.« Drobní voščeni odlitki človeških figur, otroških rok, živopisne posodice s semeni, tulci z rokopisnimi svitki, položenimi v skrinjo z žitom, in razpadajoča lesena škatla, polna ročno izdelanih listov, na katerih ležijo besede, misli, verzi, risbe – vse to predstavlja umetnost Jiříja Kočice, ki kliče k izviro, rasti, življenju. Njegovo kiparstvo je polno vznemirljivih skrajnosti, toda vse, kar ustvari, ima svoj določen pomen.

Nič presenetljivega ni, da je posebej za razstavišči Premogovnika Velenje izbral prav elemente, ki nagovarjajo k rasti življenja in življenju samemu – ta del je na ogled v Muzeju premogovništva Slovenije na Starem jašku. Tudi vodja Izobraževalnega cen-

tra **Boris Potrč**, ki je odprl razstavo, je razmišljal o izzivih: »Tako kot so za umetnika izziv material, forma in energija izdelka, so za nas izzivi v novih idejah, inovacijah, ker so te gonilo napredka. Včasih moramo tudi tvegati poskusiti kaj novega. V Premogovniku prvič v zgodovini uvajamo odkop z več kot 200 metri dolžine, pripravljamo projekt novega izvažalnega jaška, svoje izkušnje smo posredovali v premogovnik Mramor ... Brez izzivov ni napredka.«

Sodelavke in sodelavci so na odprtju razstave kiparju nastavili svoje roke, da je v njih iz toplega voska oblikoval posodice.

Razstava je na ogled do 23. novembra.

Diana Janežič
foto Hans

IZUMITELJSKO DELO JOSEFA RESSLA

10. oktobra smo v Muzeju premogovništva Slovenije odprli razstavo »Od vijaka do junaka«, ki smo jo pripravili v sodelovanju s Tehniškim muzejem Slovenije. Prikazuje življenje in delo češkega izumitelja Josefa Resslera, ki ga imamo Slovenci za svojega in ga poznamo najbolj po izumu ladijskega vijaka.

Mag. Vladimir Vilman, desno, je udeležence odprtja popeljal med podatki o Josefu Ressleru.

Zbrane udeležence sta nagovorila direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved in direktor Tehniškega muzeja Slovenije dr. Orest Jarh, odprtje pa je z igranjem na vibrafon popestrila dijakinja Umetniške gimnazije Velenje Aleksandra Šuklar.

Dr. Milan Medved se je zahvalil za postavitev razstave Tehniškemu muzeju Slovenije in dejal: »Avtor mnogih tehničnih rešitev, ki jih danes uporabljamo in jemljemo kot samoumevne, je bil Josef Ressel. Nekaj njegovih izumov je bilo tudi na področju rudarstva in prav je, da se mu s postavitvijo razstave malo oddolžimo tudi v našem muzeju.

Premogovnik Velenje pa ima še nekaj skupnega z Josefom Resslerom; naše podjetje je namreč pred letom dni prejelo nagrado Inženirske zbornice Slovenije za inovativnost, in sicer za Velenjsko odkopno metodo. Je plod dela številnih strokovnjakov rudarske, elektro in strojne stroke in je v svetu morda bolj poznana kot doma. To je lepa simbolika ob razstavi, ki prikazuje izumiteljski,

inovativni um Josefa Resslera.«

V imenu Tehniškega muzeja Slovenije je zbrane nagovoril njegov direktor **dr. Orest Jarh**, ki je spomnil, da lani podpisani sporazum o sodelovanju med obema muzejema rodi sadove. Po spomladanski razstavi o Juriju Vegi bo do 18. decembra na ogled razstava o Josefu Ressleru. Jarh: »To je eden zahtevnejših projektov našega muzeja zaradi obširnega mednarodnega sodelovanja strokovnjakov iz muzejev vseh dežel, v katerih je živel in delal Ressel. Razstava potuje po Sloveniji, postavili pa jo bomo tudi na Češkem.«

OD VIJAKA DO JUNAKA

Josef Ressel se je rodil leta 1793 v češkem mestu Chrudim, umrl pa je leta 1857 v Ljubljani. Njegov največji in najbolj znani izum, ki ga je izpeljal od začetne zamisli do praktične uporabnosti, je ladijski vijak. Vendar s tem njegovo delo še zdaleč ni izčrpano, saj bi težko našli panogo tehnike, v kateri ni deloval. Ukvarjal se je z izboljšavami tal in si zamislil, kako bi egiptovske puščave z namakanjem lahko postale plodne. Kot gozdar je po Sloveniji in Istri uvajal napredno gospodarjenje in si prizadeval za pogozdovanje Krasa.

Poleg tega je velik del svoje izumiteljske dejavnosti posvetil energetiki in prometu. Posegel je tako rekoč na vsa področja tedanje tehnike, od rudarstva in metalurgije do kemije, gradbeništva, agroživilstva in vojne tehnike.

Prva polovica 19. stoletja je bil čas velikih sprememb na vseh področjih, zato je na razstavi to obdobje zajeto z najpomembnejšimi mejniki v kratki video projekciji. Resselovo ustvarjalnost in inovativnost osvetljujejo predmeti – modeli njegovih izumov, ki so za to priložnost izposojeni iz Tehniškega muzeja na Dunaju, Nacionalnega tehniškega muzeja v Pragi, Pomorskega muzeja Sergej Mašera v Piranu ter iz zasebne zbirke Janka Samse. Tako si je moč ogledati modele ladijskih vijakov, teleprinterja, naprave za plovbo proti rečnemu toku, cestnega vozila na parni pogon, vetrne naprave in znamenite ladje Civetta.

Na ogled je tudi izredno zanimiva letalna naprava na parni pogon, ki jo je začel razvijati Josef, avtorska zašči-

ta pa je uspela njegovemu sinu Henriku. Kako deluje ladijski vijak, obiskovalci lahko spoznajo prek delujočega modela, ki so ga skonstruirali in izdelali dijaki Šolskega centra Ljubljana.

Ker je Josef Ressel priznanje in slavo za svoja prizadevanja dobil šele po smrti, je razstava poimenovana Od

vijaka do junaka. Razstavo je pripravil dr. Sandi Sitar, profesor umetnostne zgodovine in doktor zgodovinskih znanosti, s sodelavci iz Tehniškega muzeja Slovenije. Celoten projekt je finančno podprlo Ministrstvo RS za kulturo.

Diana Janežič

PRENOVA MUZEJSKIH ZBIRK

V Muzeju premogovništva Slovenije v Velenju smo izvedli projekt »Prenova in obogatitev zbirke slovenskih premogovnikov«, ki ga je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Od odprtja muzeja leta 1999 do danes smo muzejske scene (diorame) obnavljali z manjšimi restavratorsko-konservatorskimi deli, medtem ko vsebinsko vanje nismo posegali. S to prenovo smo nekatere scene dopolnili z novo pridobljenimi avtentičnimi muzejskimi predmeti ter nekatere časovnemu obdobju neustrezne predmete zamenjali z ustrežnejšimi.

Tako so dodani lutka klečečega rudarja s tipično rudarsko obleko s konca 19. stoletja, vagonček in kolesnice za prevoz po progi iz lesenih desk po vpadniku s pomočjo lesenega vitla, pri sceni za transport s konji je bila nameščena še ena kopija jamskega vozička, jeklene cevi za prezračevanje so bile zamenjane z lesenimi koriti za avtentični prikaz dovoda svežega zraka na odkopni prostor, obnovljeni so bili cilindri jamske lokomotive AG na stisnjen zrak iz leta 1926.

Največja pridobitev je na zunanjem razstavnem platoju, na katerega smo poleg večjih rudarskih strojev postavili dizelsko lokomotivo nemškega proizvajalca Shoema – CHRISTOPH SCHOTTLER G.m.b.H. Maschinenfabrik, masch., ki je od leta 1971 do današnjih dni prevažala material in opremo na površini Premogovnika Velenje.

NASTOPAJO, VADIJO, RAZVESELJUJEJO

Člani harmonikarskega orkestra Barbara Premogovnika Velenje so se 2. oktobra udeležili 2. revije harmonikarskih skupin in orkestrov Slovenije 2008. Nastopili so v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu.

Poleg njih so se na reviji predstavili še Harmonikarski orkester Glasbene šole Radovljica, Harmonikarski orkester Griže, Harmonikarski orkester Mikola, Klub harmonikarjev Stopar, Harmonikarski orkester Tomaža Kastelica, Društvo harmonikarjev Mirna Peč, Društvo ljubiteljev harmonike Godič in Orkester harmonikarjev Pustotnik. Harmonikarski orkester Barbara, ki je prvič javno nastopil v decembru leta 1997, s skupnimi vajami pa pričel le kakšen mesec prej, sedaj združuje 24 članov, rudarjev, ki poleg trdega dela pod zemljo, gojijo tudi tradicijo slovenskega ljudskega godčevstva. Zaradi tako velike zasedbe in igranja zgolj na diatonično harmoniko, popularno frajtonarico, je takšen orkester še vedno edinstven v slovenskem prostoru.

Člani vadijo in nastopajo pod mentorskim vodstvom Mira Klinca, sicer pa je njihov vodja **Bojan Lajlar**, magister rudarstva, ki v Premogovniku vodi Tehnične službe. Kot nam je povedal, harmonikarji veliko nastopajo, pridno vadijo, sedaj pa se pripravljajo tudi na posebno prireditev – 24-urno neprekinjeno igranje na frajtonarico, ki bo v začetku decembra – ob dnevu svete Barbare – v Muzeju premogovništva Slovenije, nanjo pa bodo povabili harmonikarje iz cele Slovenije.

Dragica Marinšek

RUDARSKI OKTET NA GOSTOVANJU V FRANCIJI

Rudarski oktet Velenje, katerega umetniška vodja je Danica Pirečnik, v sezoni 2008/09 vstopa v 30. leto delovanja. V sklopu aktivnosti jubilejnega leta je bil od 17. do 19. oktobra na gostovanju v Franciji, na povabilo organizacijskega komiteja za mednarodno izmenjavo COEI, ki deluje v pobratenem mestu Velenja Vienne.

Predsednik COEI, Jean Francois Merle, ki je dober poznavalec Velenja, je gostovanje Rudarskega okteta organiziral kot veliko promocijo za Premogovnik Velenje, mesto Velenje in s tem tudi Slovenijo.

Pevce je slavnostno sprejel dolgotletni francoski poslanec in župan mesta Vienne Jacques Remiller, ki je v svojem nagovoru dal velik poudarek sodelovanju med pobratenimi evropskimi mesti.

V Vienne je v času gostovanja potekal sejem, na katerem se je oktet predstavil na več prizoriščih ter bil povsod zelo dobro sprejet. Rudarski oktet je sicer v treh dneh imel štiri koncerte in množico priložnostnih nastopov v Viennu in Lyonu. Ogle dal si je znamenitosti teh dveh mest in poskusil kulinarične dobrote Francije.

Posebej za gostovanje v Franciji je oktet v svoj repertoar vključil priredbo francoske ljudske pesmi »Chevaliers de la table ronde« – Vitezi okrogle mize. Povsod, kjer jo je zapel, so z njim zapeli tudi poslušalci. Ta pesem je namreč ena izmed bolj priljubljenih ljudskih pesmi v Franciji.

Da je bil Rudarski oktet eden izmed glavnih dogodkov v mestu, priča tudi to, da je lokalni radio snemal vse njegove koncerte, potem pa so bili na radiu predvajani v času gostovanja. Oktet je v soboto s svojimi pesmimi v živo nastopil v eni izmed radijskih oddaj. Prav tako je bilo gostovanje podprto tudi v pisanih medijih, saj so bili v treh dneh gostovanja v časopisih objavljeni kar trije članki s pozitivnimi kritikami

nastopov in promocijo Velenja.

Pevci so bili navdušeni nad gostoljubjem gostiteljev. Zelo so se potrudili, da je mesto Vienne v njih pustilo zelo pozitivne občutke. Pevci se organizatorjem gostovanja in gospodu Avgustu Tanšku za organizacijo go-

stovanja iskreno zahvaljujejo.

Rudarski oktet sicer za jubilejno leto pripravlja veliko aktivnosti, s katerimi bo obeležil svoje tridesetletno delovanje.

Simon Klinc

Rudarski oktet pred mestno hišo v Vienne

PIHALNI ORKESTER PREMOGOVNIKA VELENJE

vabi

K VPISU ABONMAJA ZA SEZONO 2008/09!

V tretji sezoni godbeniškega abonmaja bodo štirje koncerti.

Prvi koncert bo v četrtek, 27. novembra 2008, ob 19.30 v Veliki dvorani Glasbene šole Velenje, nastopil pa bo Orkester Slovenske vojske.

Ustanovljen je bil aprila 1996 za izvajanje meddržavnih protokolarnih sprejemov ministrov za obrambo in načelnikov generalštabov tujih držav. Številni koncerti in nastopi doma in v tujini so temelj za prepoznavnost Orkestra Slovenske vojske ter Slovenske vojske in države Slovenije. Orkester sodeluje s priznanimi domačimi in tujimi dirigenti ter solisti. Redno snema za RTV Slovenijo, precej oddaj ima posnetih tudi s tujimi radijskimi in televizijskimi hišami.

Drugi koncert bo v soboto, 17. januarja 2009, ob 19.30 v Kulturnem domu Velenje. To bo tradicionalni novoletni koncert Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje.

Na koncert so povabili goste, med drugim bosta nastopila mednarodno uveljavljeni solist na trobenti Richard Steward in ena od priznanih slovenskih pevk.

Tretji koncert bo v četrtek, 26. marca 2009, ob 19.30 v Veliki dvorani Glasbene šole Velenje, predstavil pa se bo Pihalni orkester Glasbene šole.

Šolski pihalni orkester sestavljajo učenci pihalnega, trobilnega in tolkalnega oddelka, ki je podmladek Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje. Na koncertih predstavlja zelo raznovrsten program. Na njihovem koncertu bodo kot gostje nastopili člani **Šaleškega študentskega okteta**, ki ga sestavljajo študentje iz pevske šole pevskega zbora Šolskega centra Velenje. V Šaleški dolini spadajo med mlajše, a že uveljavljene oktete, ki s svojimi nastopi vedno pritegnejo občinstvo. Leto 2008 so začeli s prenovljeno ekipo pevcev, s pomočjo MO Velenje pa so izdali tudi zgoščenko s svojimi najbolj značilnimi skladbami.

Četrty koncert bo v sredo, 20. maja 2009, ob 19.30 v Veliki dvorani Glasbene šole Velenje. To bo tradicionalni pomladanski koncert Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje.

Orkester bo prihodnje leto praznoval 90-letnico in je v tem času prerasel v odlični orkester amaterskih glasbenikov z dolgoletnimi izkušnjami in velikim znanjem, ki poleg tradicionalne pihalne glasbe izvaja tudi moderno, klasično in zabavno glasbo in vedno znova navdušuje poslušalce na domačih in tujih odrih.

Vpis abonmaja bo potekal od 10. do 27. novembra 2008 pri blagajni glasbene šole Frana Koruna Koželjskega v Velenju, od ponedeljka do petka od 12. do 18. ure. Cena abonmaja, ki vsebuje štiri koncerte, je **20 evrov**. Informacije na telefon 041/921-816 ali 03/5874-537, spletne strani: www.popv.si. Zagotovite si sedež na koncertih, srečanje s prijatelji in vabljeni v svet glasbe!

foto Hans

RUDI STRMČNIK ŠE KUHA OGLJE

Pika Nogavička je letos na svojem festivalu obiskovalcem predstavljala stare običaje. Mednje sodi tudi kuhanje oglja. Kdo bi bil za prikaz tega starega opravila bolj primeren kot Rudi Strmčnik?

Rudi Strmčnik je zaščitni znak privedev v Šaleški dolini in okolici, predvsem tistih, ki obujajo spomine na dela, ki jih mlajši ne poznajo več. Kuha žgance, krtači volno, prede, kolari, kuha oglje. Je samouk. Dela kolovrate, včasih je delal tudi sode. Ob tem pove številne zanimive zgodbe in razdre kakšno šalo, zato si ga ljudje še bolj zapomnijo.

Bil je rudar. Večino delovne dobe je delal na čelu, zadnji dve leti pred upokojitvijo pa je bil strežnik mehanizacije. Upokojen je 18 let in je član Kluba upokojujencev Premogovnika Velenje.

V nedeljo, dan po končanem Pikinem festivalu, je bila kopa razdrta,

dva mlada fanta sta v vodi ohlajala oglje, Rudi je nadzoroval delo. In tako je imel tudi čas za pogovor.

KOVAČI IN OGLJE

Začela sva v njegovem otroštvu. »Doma nismo imeli kmetije, samo bajto,« pove Rudi, rojen Plešivčan, ki se je s poroko preselil na Graško Goro, na kmetijo, ki jo je sedaj prepustil sinu. Kot otork je moral poprijeti za marsikatero delo. Tako se je naučil tudi kuhanja oglja.

»Včasih so kuhali veliko oglja. Kmetje so si s tem prislužili kakšen prepotreben dinar, kajti oglje je bilo potrebno in se je dobro prodajalo. Največ so ga potrebovali v premo-

govniku. Včasih so imeli pri premogovniku tudi po 12 kurišč, pri vsakem pa so bili po trije kovači, ki so izdelovali vse orodje za potrebe dela v jami in delavnicah,« razlaga Rudi, ki se spominja velikih bunkerjev za oglje v Starih Prelogah.

Razmere so se spremenile po letu 1965, saj sta poljedelsko in drugo orodje začela industrijsko izdelovati Unior v Zrečah in tovarna na Muti. Kakšen je bil zaslužek od kuhanja oglja? »Oglar nikoli ni bil bogat. Vedno je hodil okoli črn, strgan, umazan, brez gat!« pove šaljiv verz Rudi in doda: »Bogati kmetje so imeli veliko lesa in so ljudem brez dohodkov dali na razpolago drva za kurje-

nje kope ter s tem možnost zaslužka. Oglarji so s tem pravzaprav kmetom počistili gozdove, predvsem v težko dostopnih predelih. Zaslužek sta si kmet in oglar razdelila na pol.«

RECEPT ZA KUHANJE OGLJA

In potem Rudi v podrobnostih razloži, kako se kuha oglje in kaj je za to potrebno.

»Kope so različnih velikosti. Videl sem kope, kuril jih nisem, v katere je šlo tudi do 100 m³ drvi in so jih kurili cel mesec.

Za kopo najprej potrebuješ prostor in les. Les mora biti od listavcev. Najboljši prostor je ob vodi, v grabnih. Zakaj? Voda je dobrodošla za gašenje. Oglje je lažje spraviti iz globeli do ceste, ker je lahko, kot spravljati na eno mesto težak les.

Ko vse to imamo, na kopišču zabijemo v zemljo tri kole v obliki trikotnika. Nato jih oblagamo z metriskimi drvimi, proti vrhu pa z zmeraj krajšimi, do 5 centimetrov. Les ima okoli 15 metrov obsega, meter višine. V taki kopi skuhamo okoli 3,5 tone oglja.

Zloženi les obložimo s svežo smrekovo steljo in vse zasujemo z zemljo. V odprtino na vrhu vsujemo žerjavico, da začne les goreti. Ko se ves spremeni v žerjavico, luknjo zadelamo in po kopi tolčemo, da zbijamo žerjavico na dno. Če gre karkoli narobe, da les ne pogori v celoti, kopo delno odpremo in ponovimo postopek zlaganja.

Ko je oglje kuhano - iz kope se ne kadi več in zemlja je suha, previdno odstranimo zemljo, zberemo oglje in ga pogasimo v vodi. Posušenega nadevamo v vreče in gre v prodajo, uporabo.«

Na Rudijevo veselje je njegovo kopo na Pikinem festivalu obiskalo veliko otrok pa tudi odraslih. Zase ve, da je daleč naokoli edini oglar in žal mu je, da nima komu predati svojega znanja in izkušenj. Upanje, da se bo kaj spremenilo, mu zbujajo številne prireditve, na katerih prikazujejo stare obrti. Rudi kuha oglje vsako leto tudi na prireditvi v Ravnah na Pristavi; kmalu bodo fantje to počeli sami. Drugod ni zanimanja za učne kope običaja.

»Ponekod oživlja poklic kovača, ker so znova 'modni' kovani izdelki. Poklica kovača in oglarja sta skladna. Vsak kovač je imel včasih v učnem programu kuhanje oglja. Danes bi se o tem lahko učili lesarji, gozdarji,« meni Rudi.

Kot ni s kuhanjem oglja zaslužil včasih, ima Rudi tudi danes od tega le zadovoljstvo. Ob kuhanju oglja mu mine čas, zadovoljen je, da pokaže kaj zna, da komu pokaže kaj novega ali obudi spomine na čas, ko je bilo kuhanje oglja bolj običajno.

Diana Janežič

VPIS ZA NAJETJE SINDIKALNIH APATMAJEV

Vpis članov Kluba upokojenec – upokojenih članov sindikata, ki bi želeli v prvi polovici leta 2009 dopustovati v sindikalnih apartmajih, bo v sredo 12. novembra, od 9. do 11. ure, v klubski pisarni, soba 210, v stekleni direkciji v Velenju.

KLUB UPOKOJENCEV PREMGOVNIKA VELENJE

www.rlv.si (Premogovnik Velenje/društva); modra številka odzivnika 080 98 93; informacije vsako sredo med 9. in 11. uro 03/898-2140

IZLET NA KRAS

Da bi ponudili nekaj tudi članom Kluba upokojenecv Premogovnika Velenje, ki so člani skupine A, in sledili planu dela, smo 8. oktobra organizirali izlet na Kras. Zbralo se nas je za dva avtobusa.

Pot nas je vodila po avtocesti mimo Ljubljane in nato naprej do Lokev na Krasu, kjer smo si ogledali pršutarno in poskusili njihove dobrote. Razkazali so nam proces proizvodnje kraškega pršuta - kako iz svežih svinjskih nog nastane kraški pršut. Mojster sušenja nas je popeljal skozi prostorno sušilnico, kjer trenutno sušijo enajst tisoč pršutov. Na burji sušene mesne dobrote smo zalili z domačim teranom v nepozabni kraški atmosferi.

Pot smo nadaljevali do Škocjanskih jam. V spremstvu izkušenih vodnikov smo si ogledali naravne umetnine, ki so uvrščene tudi na seznam svetovne dediščine pri Unescu. Škocjanske jame sestavlja enajst jam, udornic, ponorov in naravnih mostov. Jame lepšajo raznobarni in orjaški kapniki različnih oblik, orgle in prelepe ponvice. Skozi Škocjanske jame teče reka Reka, ki jim daje še poseben pečat.

Po ogledu smo si pri kosilu napolnili želodce in polni nepozabnih doživetij krenili proti domu.

Pavel Župevc, foto Brane Valenčak

PREOBREMENJENOST

Obremenjenost. Pogosto uporabljen pojem, ki sega tako na fizično kot psihično področje. Nehote se nam ob tem porodi primerjava z jeklom, ki se ob določenem naporu zvije ali zlomi, ali elastiko, ki se ob preveč intenzivnem nategu razvleče in ne skrči več.

Se podobno dogaja tudi v človeku? Je preobremenitev posledica predolgega časa izpostavljenosti delu ali prevelike gostote dela? Pomembno je oboje in obojega se moramo lotiti na specifičen način, da nas ne pripelje do neobvladljivega stresa in vseh neugodnih posledic.

Trenutek, ko se pri posamezniku pojavita preobremenjenost in posledično izgorevanje, je zelo premakljiv. Podobno kot pri fizičnem materialu je pri človeku odvisen od posameznikovih telesnih in psihičnih kvalit, odnosa do dela in življenja, njegovih pričakovanj in zmožnosti sproščanja ter sprotnega obnavljanja energetskih potencialov. Vedno je odraz posameznikove vitalnosti in načina, kako se posameznik spopada s stresom, kako ga obvladuje in bolj ali manj uspešno pretvarja v izzive.

Dokler človek neko opravilo opravlja z veseljem, se ob njem krepi in duhovno raste, ko pa opravlja nekaj na silo, ko mu je opravilo odveč in dela ne zmore fizično ali mu umsko ni kos, smo priča neobvladljivi stresni situaciji, ki vodi v izgorevanje.

NE MOREM VEČ!

Preobremenjenost posameznik pogosto doživlja kot stres. V deželah Evropske unije je od 50 do 60 odstotkov izgubljenih delovnih dni posledica preobremenjenosti. Zaradi negativnih vplivov stresa tako EU stane absentizem kar 20 milijard evrov letno. Stres je neugodno doživetje posameznika, ki se pojavi v situaciji, ki ji ni kos, ko zazna razliko med zahtevami okolja in svojimi zmogljivostmi.

V medicinski literaturi je izraz izgorelost začel uporabljati psiholog

Freudenberger leta 1974, ko je raziskoval duševne težave pri osebju agencije za socialno delo. Zapise o tem stanju sicer lahko najdemo že v starodavnih besedilih, kjer se omenja kot izčrpanost oziroma izjemna utrujenost.

Razmejitev pa ni popolnoma jasna. V splošni medicini najpogosteje uporabljamo opredelitev, ki jo je postavila Christine Maslach. Izgorelost je opisovala kot stanje telesne in duševne izčrpanosti, ki vključuje negativne predstave o sebi, negativen odnos do dela ter čustveno izčrpanost. Nekateri strokovnjaki se namesto k izgorelosti raje zatekajo k sindromu utrujenosti ali izčrpanosti. Znaki izgorelosti se kažejo tako na telesnem kot duševnem področju. V vsakodnevni praksi se zdravniki splošne medicine tako pogosto najprej in predolgo ukvarjajo z obravnavo bolečin v hrbtu, vratu, ramenih, želodcu ali prsnem košu ter se šele kasneje usmerijo k iskanju vzrokov, ki izhajajo iz okoliščin bolnikovega življenja in dela.

Sindrom izgorelosti je resno bolezensko stanje z dolgoročnimi, lahko tudi s trajnimi posledicami. Žal v Sloveniji ni bilo narejene obširnejše raziskave, ki bi odkrila podatke, koliko obolelih imamo v naši državi. Predvidevajo, da je najmanj petina bolnikov v Enoti za krizne intervencije Psihiatrične klinike v Ljubljani hospitalizirana zaradi posledic izgorelosti.

KJE JE IZHOD?

Kadar smo preobremenjeni, je to lahko posledica prevelikih obremenitev in/ali glede na obremenitve prešibkih sposobnosti za razreševanje teh stisk ali spopadov z obremenitvami.

Največkrat se oboje kombinira. Če traja preobremenjenost dolgo, se sposobnosti za razreševanje še šibijo in najdemo se v začaranem krogu. Ta preobremenjenost je lahko preobremenjenost z delom, lahko pa gre za čustvene stiske, ki so povezane z odnosi z ljudmi ali z neko realno zelo težko situacijo. Prav neustrezni in nezdravi odnosi, odtujenost, občutek osamljenosti in nezmožnosti vplivanja na dogajanja okoli nas, na organizacijo, urnik in tempo dela, nam še dodatno jemljejo energijo in napravijo delo še težje in stres večji. Pri mladih ljudeh se pogosto nakopičijo še nesoglasja s starši, obremenitve zaradi dodatnega popoldanskega šolanja, odnosi z vrstniki, z zaljubljenostjo in s partnerstvom ter z iskanjem odgovora na vprašanje: kdo sem in kaj hočem. Pogosto iz takega labirinta ne zmorejo sami in potrebujejo pomoč. Najbolje je, seveda, poiskati pot do osebnega zdravnika, ustreznega svetovanja ali psihoterapevtske obravnave. Žal preštevilni najdejo izhod v alkoholu ali drogi, kar vodi v odvisnost in posledično še večje težave.

Težave s preobremenjenostjo se pričnejo že v zgodnjem otroštvu, ko otroku pogosto nezavestno odvezamemo čas za sproščeno igro in druženje z vrstniki in mu v lastnem interesu in prevelikem pričakovanju organiziramo preštevilne vsakodnevne dejavnosti. V želji, da bi čim prej obvladal številne veščine in pridobil znanja, ga enostavno preobložimo z dejavnostmi in preobremenimo.

Žalostna zgodba se vleče potem še skozi osnovno in srednjo šolo. Urniki so prenatrpani, zahteve prevelike, preverjanja znanj pa pogosto preveč skoncentrirana. Naenkrat ima dan

premalo ur, da bi postorili vse, kar bi morali do naslednjega dne. Če se ne organiziramo optimalno, ne napravimo prioritete reševanja nalog in nimamo lastnega urnika, potem se bomo slej kot prej soočili s preobremenitvijo in bomo začeli izgorevati. Dovolj zgodaj moramo spoznati, da perfekcionizem vodi v neracionalno trošenje časa in energije. Povsod – tako v zasebnem kot poslovnem življenju.

KRMARJI LASTNEGA ČOLNA

Kako torej številne naloge opraviti optimalno tako po obsegu kot kvaliteti in na koncu imeti občutek zadovoljstva? Kako se po vsakem delovnem dnevu počutiti zmagovalca in po službi najti še dovolj časa in energije zase in za kvalitetno življenje z družino – tistimi, ki so nam bližji in jih imamo radi?

Najprej se moramo dokopati do spoznanja, da smo sami kovač svoje sreče in šofer lastnega življenja. Svojo barko lahko varno krmarimo med čerami ali pač nasedemo. Za vse, kar se nam dogaja, smo odgovorni sami. Lahko se ustavimo, lahko zaživimo drugje in drugače. Na iste stvari lahko vedno gledamo od zgoraj ali od spodaj, z desne ali leve. V vsaki stvari lahko vidimo dobro ali slabo. Zakaj prepegosto ali skoraj vedno vidimo najprej slabosti? Zakaj nas skoraj vedno najprej prešine misel, da ne bo šlo in ne bomo zmogli, namesto da bi se z nalogo spopadli z zavestjo, da zmoremo, znamo in hočemo. Naloga bo še vedno enaka, le lažje se bomo spopadli z njo in lažje jo bomo napravili.

Vedno pa potrebujemo čas, energijo in znanje. Prvega odmerjata ura in narava – z dnevi in nočmi, za drugo poskrbimo sami, znanje si bomo pridobili v šoli in ob delu. Količina energije in posledične moči je odvisna od kakovostne in zdrave prehrane, redne telesne aktivnosti, ki nas telesno krepi in duhovno sprošča, ter psihične stabilnosti in lastne organiziranosti. Moramo se znati sproščati in kot akumulator vedno znova polniti. Tudi čez dan, kadarkoli zmoremo. Način in mesto bomo našli sami in za vsakega od nas sta lahko različna. Če se baterija povsem izpra-

zni, je ni mogoče več oživiti. Naj se nam to ne zgodi!

Za človeka je pomembno tudi spanje. Biti mora kakovostno in dovolj dolgo. Pri otroku daljše, v srednjih letih v povprečju od šest do osem ur.

Predvsem pa moramo, tako kot pri vseh stvareh v življenju, uskladiti svoje želje, pričakovanja in zmožnosti. Vsakega dela se moramo lotiti z veseljem, ob tem pa moramo pazljivo prisluhniti telesu in duši. Če nam bo to uspelo (in z malo vaje in volje

nam to mora uspeli), potem se bomo lahko uspešno spopadali z nalogami in delom, prevzemali naložene oziroma izbrane obremenitve in ob tem ne doživljali občutka preobremenjenosti. Z redno telesno aktivnostjo bomo okrepili telo, napolnili baterije in poskrbeli za sprostitvev ter duševni mir. Življenje bo lepo in pestro, brez pasti in čeri. Vsakdanji stres bo postal koristen poživljajoč izziv.

Preobremenjenost. Kaj je že to? Pa, srečno!

Janez Poles

ZAHVALA

OB SMRTI MOŽA IN OČETA
MARTINA ŽILAVCA

SE ZAHVALJUJEMO SODELAVCEM STROJNE SLUŽBE VVO IN SLUŽBE VRTANJA PRIPRAV ZA IZREČENA SOŽALJA, PODARJENO CVETJE IN DENARNO POMOČ, PODJETJU HTZ ZA CVETJE, DRAGU KOLARJU ZA POSLOVILNE BESEDE TER GODBI IN ČASTNI STRAŽI ZA POSLEDNJE SLOVO.

ŽENA SONJA, SIN IGOR IN HČI KATJA Z DRUŽINAMA

ZAHVALA

OB OBLETNICI SMRTI NAŠEGA DRAGEGA
DAVIDA PUŠNIKA

STE NJEGOVI SODELAVCI SPOMIN NANJ POČASTILI S CVETJEM IN SVEČAMI NA NJEGOVEM GROBU. ZA TO LEPO GESTO SVA VAM HVALEŽNA IN SE VAM ZAHVALJUJEVA.

DAVIDOVA OČE IN MAMA

V soboto, 11. oktobra, so se rudarjem v Premogovniku Velenje na pripravskih številkah v jami Preloge sever in Preloge jug v jutranji delovni izmeni pridružili nogometaši Nogometnega kluba Rudar.

»Na delo« v jamo je odšlo 26 nogometašev in 3 trenerji. Med prvenstvenim odmorom so se člani NK Rudar namreč odločili za delovno zapolnjevanje prostega časa oziroma nabiranje kondicije z delom v jami. Hkrati pa so se s tem pridružili glavnemu sponzorju kluba Premogovniku Velenje pri doseganju dobrih rezultatov pri odkopavanju premoga.

**CENTER
ZA TAI CHI CHUAN
»DYNAMIS«, VELENJE,**

razpisuje začetni tečaj
**Tai Chi Chuana in Qi
Gonga.**

Vpis in predstavitev teh starih kitajskih veščin gibanja in meditacije bo v četrtek, 6.11. 2008, ob 18.30 v osnovni šoli Šalek v Velenju.

Z redno vadbo teh veščin boste vzpostavili svoje notranje ravnovesje in dosegli stopnjo popolne umirjenosti. Vadba krepi imunski sistem, odganja stres, poveča samozaupanje, pomaga pri odpravljanju težav s hrbtenico, izboljšuje dihanje, sprošča napetost, uravnava telesno težo, povečuje elastičnost sklepov in tetiv ... Tečajnino bo mogoče odplačati obročno, imetnikom izkaznice športnega društva Premogovnik Velenje priznamo popust.

Dodatne informacije:
041 419 869/Borovnik

Poletja je konec in treba bo najti rešitev za hrambo vaših prikolic, avtodomov, jadrnic in čolnov, ki vam jo ponujamo v avtokampu Jezero Velenje.

Mesečni najem znaša 25 EUR, sezonski (od 01. 10. 08 do 30. 04. 09) pa samo 150 EUR.

Vse dodatne informacije dobite na recepciji avtokampa ali preko telefona 03 5862 776 oz. 899 64 80.

POSTANITE OGLAŠEVALEC V RUDARJU

BODITE VIDNI

Pounujamo vam možnost oglaševanja
v najbolj branem mesečniku
v Šaleški dolini.

Pokličite telefon 03 5871 774
ali pošljite elektronsko pošto
na elektronski naslov
david.koren@rlv.si

ČUT ZA PRIHODNOST